

Självständigt arbete i Krigsvetenskap (15 hp)

Författare:	Program/Kurs:
1.Sgt Simon Qvist	OP 09-12 / 10P147
Handledare:	13750 ord, 38 sidor
Fil. Dr. Håkan Gunneriusson	
<h3>Ia Drang, 1965</h3> <p><i>- En teoriprovande fallstudie av amerikansk kultur på stridsfältet.</i></p>	
Sammanfattning:	
<p>Inom krigsvetenskapen har relativt lite forskning ägnats åt vad taktik är och vad som påverkar militära chefer i deras taktiska beslutsprocess.</p> <p>Detta arbete ämnar bidra till det rådande forskningsläget genom att använda sig av teori kring <i>taktisk kultur</i> och ge läsaren och den militära professionen en djupare förståelse för hur taktisk kultur påverkar militära chefers beslutsfattande. En sådan process kan synliggöras genom en teoriprovande fallstudie som påvisar hur den taktiska kulturen påverkade amerikanska förband under striderna i Ia Drang-dalen, 1965.</p> <p>Processen utgår ifrån en kvalitativ textanalys av dokument från den aktuella tidsperioden, samt sentida litteratur som beskriver skeendet. Teorin om taktisk kultur ger ett antal indikatorer, eller källor, som används i analysen av materialet.</p> <p>Resultatet visar att det taktiska beslutsfattandet under striderna främst baserades på förbandschefens personliga uppfattningar. Vidare var säkerhet och uthållighet tydliga källor för förbandets taktiska kultur. Slutligen förs ett resonemang kring teorins operationalisering och användbarhet, samt huruvida analysen påvisar tecken på en sund eller destruktiv taktisk kultur i det valda fallet.</p>	
Nyckelord: Taktik, beslutsfattande, taktisk kultur, Ia Drang, 7 th Cavalry.	

Innehåll

Innehåll.....	2
1. Inledning.....	3
Bakgrund och problemformulering.....	3
Syfte och frågeställning	4
Avgränsningar och kompletteringar.....	5
Metod och disposition.....	6
Empiri.....	7
2. Teori	8
Centrala begrepp.....	9
Taktik	9
Kultur	10
Taktisk kultur	11
Källor för taktisk kultur.....	11
Taktiska konstanter	11
Taktiska trender	12
Sociala- och kulturella faktorer	13
Operationalisering av taktisk kultur	14
3. Redovisning och Analys	16
14 november – Luftlandsättning	17
Delsammanfattning, 14 november	24
15 november – Kulminationspunkt.....	25
Delsammanfattning, 15 november	30
16 November – Striderna ebbar ut.....	31
Delsammanfattning, 16 November	33
4. Resultat och diskussion.....	33
5. Förslag till fortsatt forskning.....	36
Referensförteckning.....	37

1. Inledning

Bakgrund och problemformulering

Inom krigsvetenskapen har relativt lite forskning ägnats åt vad taktik är och vad som påverkar militära chefer i deras taktiska beslutsprocess. I skrivande stund pågår ett antal projekt på Försvarshögskolan inom området och i mars 2012 publicerade Mattias Brehag vid Försvarshögskolan uppsatsen "Taktik – En inblick i den oväntade kraften hos taktisk kultur". Brehags uppsats är teoribildande och sätter den inneboende kulturen rörande taktiska beslut hos militära förband och -chefer i centrum. Teoribildningen syftar till att uppnå en ökad medvetandegrad kring vad som påverkar våra taktiska beslut, varför de gör det, hur de gör det och i vilken riktning detta kan ta oss.

Detta arbete har som ambition att fortsätta på den inslagna vägen genom att pröva teorin på ett historiskt exempel, för att illustrera och analysera hur taktisk kultur kan påverka chefer i deras beslutsfattningsprocess.

Det historiska exempel som arbetet skall behandla är de strider som en amerikansk helikopterburen bataljon utkämpade i Ia Drang-dalen mellan den 14:e och 16:e november, 1965. Den 13:e november fick 7:e regementets 1:a bataljon uppgiften att genom helikopterluftlandsättning ta en bataljonsgrupperingsplats i Ia Drang-dalen strax nordost om Chu Phong-berget och att därifrån utgå för "Search and Destroy"-uppdrag, i syfte att få grepp om de nordvietnamesiska förband som den amerikanska underrättelsetjänsten bedömde fanns i området.¹

Bataljonens chef, överstelöjtnant Harold Moore, påbörjade direkt planeringen för den operation som framöver i arbetet kommer att refereras till som *striderna vid Landing Zone X-RAY*, eller förkortat som *X-RAY*. Operationen inleddes den 14:e november och resulterade i tre dygns bittra strider, tusentals döda och skulle på sikt forma hur amerikanska helikopterburna förband uppträdde i Vietnam.

Ingen tidigare forskning har granskat hur den taktiska kulturen påverkade den taktiska tankeprocess och det beslutsfattande som 1:a bataljonens ledning stod för under dessa tre dygn. Denna påverkan är ett område som definitivt är av intresse för officersprofessionen att titta närmare på.

Hur formas och påverkas våra taktiska beslut av den taktiska kultur som medvetet och omedvetet är en naturlig del av oss som individer och organisation?

---

¹ Moore (1965), s 1.

Syfte och frågeställning

För närvarande pågår ett antal projekt på Försvarshögskolan, som siktar mot att belysa taktik som begrepp och fenomen. Detta arbete ämnar bidra till det rådande forskningsläget avseende taktisk kultur och ge läsaren och den militära professionen en djupare förståelse för hur taktisk kultur påverkar militära chefers beslutsfattande. En sådan process för ökat medvetande kring den taktiska kulturens inneboende kraft kan synliggöras på ett tydligt vis genom att pröva den valda teorin i en fallstudie som påvisar hur den taktiska kulturen påverkade 1:a bataljonens chefer under striderna vid X-RAY.

På vilka kulturella grunder fattade amerikanska förband taktiska beslut under striderna vid Landing Zone X-RAY?

Frågeställningen ger författaren tre frågor att besvara under arbetets gång:

- Kan ett hierarkiskt synsätt på taktisk kultur användas för att beskriva kulturella yttringar i taktiska beslutsprocesser?
- Hur yttrade sig 1:a bataljonens taktiska kultur, under de tre dygn som striderna vid Landing Zone X-RAY pågick?
- Vilken/Vilka av den taktiska kulturens källor kan anses ha varit särskilt tongivande för de taktiska beslut som togs under 1:a bataljonens strider vid Landing Zone X-RAY?

Tidigare forskning

Den teoretiska modell för militärt beslutsfattande som arbetet använder som raster för att titta på den valda empirin, publicerades i uppsatsen "Taktik – En inblick i den oväntade kraften hos taktisk kultur", av Mattias Brehag på Försvarshögskolan, 2012. Brehag presenterar *taktisk kultur* som begrepp och påvisar i sitt arbete hur denna teori kan användas för att nå en djupare förståelse kring hur taktiska beslut fattas och hur dessa genomförs. Framförallt ger teorin en förståelse för hur vi som militära chefer influeras av den organisationskultur som omedvetet påverkar oss i vårt dagliga värv.

Brehags modell kommer att förklaras djupare i avsnittet som avhandlar vald teori.

Det har tidigare saknats vetenskapligt framtagna analysverktyg att använda för att titta på hur taktiska beslut påverkas av den taktiska kultur som vi lever i. Detta har inneburit att vetenskapliga arbeten som inriktas mot just taktiska problemområden har varit begränsade till att använda modeller och analysverktyg som återfinns i militära skrifter. De är visserligen grundade i beprövad erfarenhet, men har inte varit vetenskapligt framtagna.

Brehags teori för taktisk kultur är oprövad, men erbjuder både författaren och läsaren en ny möjlighet att gå djupare in i de mekanismer som styr förbands och förbandschefers beslutsfattande och taktiska tankeprocess i fält.

Genom att i detta arbete pröva teorin kan dess användbarhet åskådliggöras och ett tydligt förslag på operationalisering beskrivas.

I övrigt finns det väldigt lite skrivet om det som Brehag kallar för taktisk kultur och de underliggande faktorer som påverkar den taktiska beslutsprocessen. Enstaka amerikanska arbeten som tar upp beslutsfattande i en stressad och oklar miljö till havs och i luften har påträffats.² Dessa arbeten har en psykologisk inriktning och siktar mot att förklara hur stress påverkar beslutsfattare och hur denna stress kan hanteras eller undvikas.

Det har vidare skrivits väldigt mycket om striderna i Ia Drang-dalen och vid Landing Zone X-RAY. Det finns otaliga historiska skildringar av striderna i Ia Drang-dalen under den aktuella tidsperioden. Historieskildringarna är generellt väl överensstämmande med varandra och med dokument från tidsperioden. De utredande arbeten kring X-RAY som påträffats har varit av en mer värderande karaktär, ofta rörande huruvida X-RAY/Ia Drang-striderna var en amerikansk/nordvietnamesisk seger eller förlust i en taktisk och operativ kontext. Arbeten har även påträffats som beskriver terrängens inverkan på händelseförloppet.

Tidigare forskning ger detta arbete en god grund att stå på och ta avstamp ifrån, i ambitionen att belysa X-RAY ur ett nytt perspektiv.

Avgränsningar och kompletteringar

Empirin kommer enbart röra de amerikanska förband som deltog i striderna vid Landing Zone X-RAY, och framförallt styras in mot de förband som ingick i, eller underställdes, 7:e regementets 1:a bataljon och dess ledning.

Vidare kommer arbetet tidsmässigt begränsas till perioden fr.o.m. den 14:e, t.o.m. den 16:e November, 1965.

Författaren väljer att inte djupare definiera de indikatorer som återfinns i analysmodellen rörande taktisk kultur, då tilldelad tid och omfattning för arbetet begränsar möjligheterna till detta. Vidare vänder sig arbetet till militär personal i första hand, vilket innebär att författaren utgår ifrån att arbetets huvudsakliga läsarkrets är införstådda i dessa begrepp och dess innebörd.

I presentationen och redovisningen av teorin kommer teoribildningen kompletteras eller förtydligas där författaren anser att det finns luckor i densamma. Dessa kompletteringar rör främst en hierarkisk uppdelning av teorins förklaringsmodell, samt enstaka faktorer som i arbetet identifieras som viktiga att ta särskild hänsyn till i analysen av materialet. Alla kompletteringar sker i linje med teoribildningen och efter e-postkorrespondens med teoribildaren.

---

² Se t.ex: Collyer (1992).

Metod och disposition

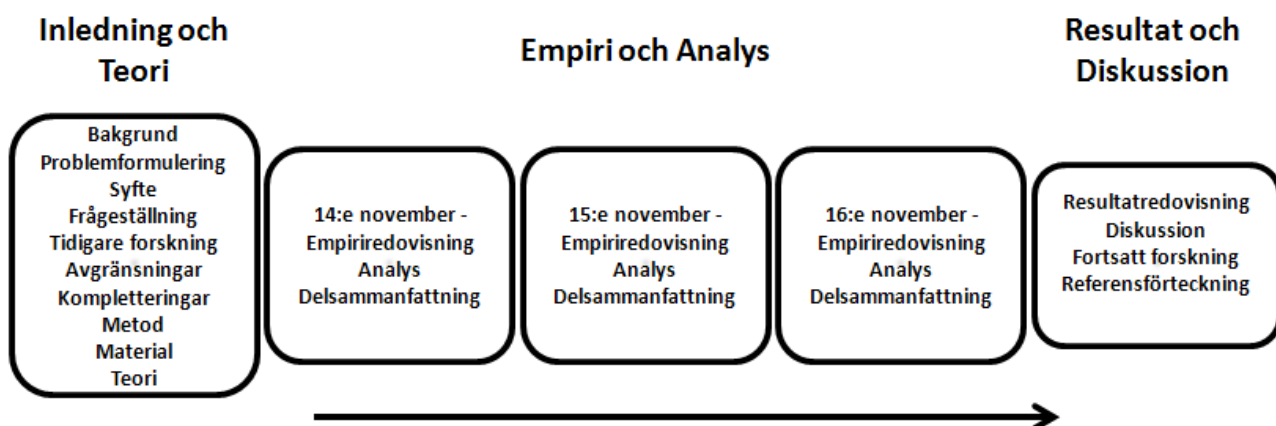
Arbetet utgår ifrån en kvalitativ textanalys, där problemformulering och tillhörande syfte och frågeställningar är mål för förändringar och nya tolkningar enligt den s.k. *hermeneutiska spiralen*, allt eftersom materialet, teorin, samt seminariebehandling och handledning ger författaren nya insikter.³

Valet av detta förhållningssätt grundas i att arbetet kretsar kring användandet av en förståelsebaserad teori i en fallstudie. Det innebär att det är centralt att både författare och läsare är väl införstådda i teorianvändningen och att nya insikter under processens gång skapar ett behov av förändring i arbetets upplägg. Stor vikt kommer därför att läggas vid att på ett tydligt sätt förklara för läsaren hur teorin är uppbyggd och hur den operationaliseras i arbetet. I arbetet provas huruvida teorin kring taktisk kultur kan ses ur ett hierarkiskt perspektiv. Denna operationalisering och dess applikation på materialet kommer därför ligga till grund för svaret på en av de forskningsfrågor som skall besvara frågeställningen.

Då arbetet skall leda fram till slutsatser om på vilka kulturella grunder amerikanska förband fattade taktiska beslut under striderna vid Landing Zone X-RAY, har valet fallit på att genomföra en kvalitativ textanalys av material som beskriver skeendet. Denna angreppsmetod erbjuder både författaren och läsaren en möjlighet att gå in på djupet i det valda materialet och bottsna väl i den teori som används, för att slutligen kunna producera mening ur rådata.⁴ Förhoppningen är att detta skall ge läsaren en möjlighet att genom ett tydligt exempel se de fallgropar och möjligheter som varje förbands inneboende taktiska kultur besitter.

Valet av material har fallit på dokument och litteratur som berör det skeende som skall analyseras. Det material som finns att tillgå är fullgott i såväl omfång som djup då dessa består av primärkällor i form av dokumentation från aktuell tidsperiod, samt beskrivande litteratur som på ett balanserat sätt kan användas för att beskriva det amerikanska förband som är subjektet i analysen.

Bild 1: Disposition.

³ Ejvegård (2003), s 23.

⁴ Denscombe (2009), s 368.

Efter en inledande presentation av arbetets ramverk sker en redovisning av materialet, uppdelat i tre delredovisningar där varje del motsvarar ett dygn av den tidsperiod som materialet spänner över (se Bild 1). Analys av materialet kommer att ske löpande i texten och i slutet av varje delredovisning kommer en kortare sammanfattning genomföras, i syfte att ge läsaren en tydlig överblick av vad analysen i respektive delredovisning har lett fram till. Efter dessa tre delredovisningar kommer en slutlig redovisning av analysens resultat ske, där resultaten diskuteras, slutsatser dras och arbetets frågor, och därigenom frågeställning, besvaras. Avslutningsvis kommer arbetet ge förslag på vidare forskning inom området.

Att materialredovisning och -analys är uppdelat i tre delar skall inte tolkas som att tre separata fallstudier genomförs. Uppdelningen sker enbart i syfte att förenkla analys och förståelse för både läsare och författaren.

En enstaka fallstudie innebär att författaren måste vara försiktig med att dra generella slutsatser. Fallstudien kan omöjligt ge en komplett bild av ett så komplext fenomen som taktiskt beslutsfattande. Det kan däremot erbjuda en möjlighet att uppnå en högre förståelse för de faktorer som påverkar den taktiska beslutsprocessen och som i den valda teorin omnämns som taktisk kultur.

Empiri

För att kunna få en så god inblick som möjligt i Pleiku-kampanjen i allmänhet och striderna vid Landing Zone X-RAY i synnerhet, så utgår arbetet i första hand från primärkällor som beskriver de aktuella händelserna. Dessa har påträffats på hemsidor drivna av organisationer som finansieras av den amerikanska staten, med mål att förse allmänheten och myndigheter med information, dokumentation och liknande underlag. Dessa organisationer och myndigheter har i sig inte påverkat dokumenten och dess autenticitet har genom e-postkorrespondens bekräftats av US Army Centre of Military History.⁵

Även om den amerikanska tendensen är uppenbar i dessa fall så erbjuder dokumentens närhet i tid och rum en unik och direkt inblick i hur Pleiku-kampanjen och striderna vid X-RAY tedde sig för de människor som var planerade och genomförde operationerna. Det innebär däremot att dokumenten skrevs så tätt inpå händelserna att de chefer som författat dem definitivt kan ha påverkats av prestigekänslor, förnekelse och svårigheter i att hålla sig objektiva i sin framställning av händelserna.

Många kamrater till författarna av de olika dokumenten stupade under dessa tre dygn och det påverkade förbandet som helhet och de deltagande individerna och cheferna på djupet. Det är därför med stor försiktighet som man bör närma sig detta material. Därför har särskild vikt lagts vid att förbise stycken när affektion och känslomässig påverkan tydligt influerar hur skeendet återges.

---

⁵ Tobias, James, e-postkorrespondens, 2012-03-16.

Utöver de primärkällor som beskriver händelseförloppet vid Landing Zone X-RAY, har även flera böcker skrivits i ämnet. En av de mest uppmärksammade heter *We Were Soldiers Once... And Young. Ia Drang: The Battle That Changed the War in Vietnam* och publicerades 1992 av det amerikanska förbandets chef, dåvarande överstelöjtnant Harold G Moore, tillsammans med journalisten Joseph L Galloway, som befann sig tillsammans med förbandet vid X-RAY, som inbäddad reporter.

Precis som de avrapporterande dokument som använts, så är boken definitivt färgad av de personliga och professionella uppgifter som Moore och Galloway utstod vid X-RAY. Boken är däremot skapad genom sammanställning av dagböcker, intervjuer och samtal med personal som tjänstgjorde på båda sidor under den aktuella tidsperioden. Det ger boken en tydlig bredd i beskrivningen av skeendet. Bokens tidsmässiga avstånd till händelserna ger också en sund distans till stridernas skeenden, till skillnad från de avrapporterande dokumenten, och bokens utbredning ger också läsaren större möjlighet att få grepp om de detaljer och personliga reflektioner som riskerar att utelämnas i militära rapporter.

Boken *Anatomy of a Division* presenteras av sin författare Shelby L. Stanton som ett försök till att presentera en kritisk analys av 1. Cavalry Divisions mekanismer och sammansättning, från dess uppsättande 1965, till slutet på Vietnamkriget då förbandet blev av med sin beteckning som Air Mobile-förband.⁶ Stanton är en amerikansk militärhistoriker som specialiserat sig på att dokumentera framförallt amerikanska förband.

Stanton ger vid genomläsning ett seriöst, kritiskt och balanserat intryck, även om en viss tendens kan urskiljas till förbandets fördel i vissa stycken. Särskild vikt läggs vid att förklara de drivkrafter och bakomliggande orsaker till att händelseförlopp och skeenden utvecklades i en särskild riktning. Boken ger en mycket god insikt i 1. Cavalry Division som helhet och är därför viktig för att ge en god inblick i det förband som den valda empirin är sprungen ur.

2. Teori

Valet av teori att använda för analys av det insamlade materialet är den teoribildning och förståelsemodell för begreppet *taktisk kultur*, som presenterades av Mattias Brehag i hans uppsats "Taktik – En inblick i den oväntade kraften hos taktisk kultur". Brehags teori är förvisso oprövad, men dess styrka ligger i att den erbjuder ett sätt att angripa taktik och taktiskt beslutsfattande på ett nytt och intressant vis.

Syftet med teoribildningen var att skapa ett verktyg för att möjliggöra en kritisk reflektion kring egen utbildning och eget taktiskt tänkande. Genom en sådan process kan man bidra till både individuell och organisatorisk utveckling. Självfallet kan den även användas för att peka ut en motståndares taktiska kultur och genom noggrann analys avslöja kritiska sårbarheter, som en del av ett bedömande inför en uppgift.⁷

---

⁶ Stanton (1987), Preface ix.

⁷ Brehag (2012), s 56.

Teorin kring *taktisk kultur* kan beskrivas som en hermeneutiskt genererad och förståelsebaserad teoribildning, vars styrka, och svaghet, ligger i att det är resonemanget och diskussionen kring *taktisk kultur* som är själva kärnan i teorin.⁸

Att med hjälp av teorin för taktisk kultur analysera ett skeende för att dra slutsatser kring den taktiska beslutsprocess och -genomförande som en eller flera av de deltagande parterna har stått för, kräver alltså att både författare och läsare har förståelse för resonemanget och härledandet av vad teorin innebär. Vad som kan sägas är kärnan i *taktisk kultur*.

För att skapa denna gemensamma förståelse för vad teoribildningen menar med begreppet *taktisk kultur*, kommer nästa stycke att beskriva teori och visualiseringsmodell, samt vid behov komplettera med egna indikatorer och tillägg som kan anses ligga i linje med teoribildningen. Arbetets operationalisering av teorin kommer också att avhandlas.

Centrala begrepp

Taktik

”taktik är den tankeprocess som leder fram till en problemlösning och kan konkretiseras i en operationsplan”.⁹

Denna definition hämtas ur teoribildningen och är sprungen ur ett resonemang kring de olika definitioner av begreppet *taktik* som återfinns i relevanta reglementen, doktriner och skrifter. Bland annat använder Brehag den svenska *Reglemente för Markoperationer* och Carl von Clausewitz *Om kriget* i detta resonemang. Arbetet kommer här och framgent att använda sig av Brehags definitioner då det faller sig naturligt vid användandet av teorin.

Vid användning av denna teori vid analys av olika skeenden är det av vikt att man förstår den valda distinktionen mellan *taktik* och *operationskonst*. Taktik är att betrakta som den problemlösning som skall leda fram till en plan och ett visst agerande. När man genomför denna plan, taktiken, är det operationskonst.¹⁰ Vidare skriver Brehag: ”Självklart upphör man inte att tänka taktiska tankar bara för att man utövar operationskonst. Alla problem som dyker upp [...] är föremål för taktik.”¹¹

Taktik är alltså en ständigt pågående tankeprocess, som i ett militärt sammanhang leder fram till att beslut fattas av chefer, planer upprättas och handling förbereds. Det är nödvändigt att förstå att denna tankeprocess kan vara välgrundad, balanserad och kritiskt granskad då gott om tid föreligger för ett övervägande. På samma vis kan processen vara

---

⁸ Brehag (2012), s 12., s 57.

⁹ Ibid., s 31.

¹⁰ Ibid., s 27.

¹¹ Ibid., s 31.

mer intuitiv och kaosartad om den rådande situationen kräver det. Oavsett om tankeprocessen sker i en gemensam högre stab under planering inför en omfattande operation, eller i ett beskjutet skyttevärn mitt ute i ödemarken, så är det alltså i grunden samma sak.

Taktik är alltså ett fenomen som uppkommer i alla militära ledningsnivåer och är ett begrepp som inte skall blandas ihop med exempelvis, *taktisk ledningsnivå*. Detta beskriver Brehag på följande vis:

Taktik hänför sig till tankeprocessen, ett metodiskt bearbetande oberoende av vilken nivå man verkar inom. Man tänker självklart alltid taktiska tankar för att närma sig en lösning på annalkande utmaningar. Taktik kan bestå av konstanter och trender. [...]Taktik återfinns också lika självklart inom alla nivåer och kan ses som en generell process, och den kan studeras och tränas.¹²

Här beskriver Brehag återigen taktiken som en levande tankeprocess som mynnar ut i fattandet av ett eller flera beslut. I denna beskrivning förekommer dessutom två nya begrepp. *Konstanter* och *trender*. Dessa begrepp förekommer senare som källor, eller indikatorer, som på ett övergripande sätt kan användas för att ytterligare illustrera den *taktiska kulturen* för läsaren och brukaren. Mer om detta senare.

Kultur

kultur i ett militärt perspektiv är en inlärd företeelse, inlärdd och överförd både medveten som omedveten i sociala samspel och förändras långsamt. [...] Vi [militär personal] är alla medlemmar av en kultur. Slutligen kan sägas att kultur kan låsa uppfattningsförmåga och handlingskraft till vad kulturen bestämmer dessa till och här spelar traditioner, tyst kunskap och anda in för att nämna några. Detta kan vara hämmande för ett agerande, men även effektivt då handlande kan ske autonomt och snabbt.¹³

I teoribildningen utgår Brehag från civila och militära teorier kring kultur och organisationer och sätter denna definition i en kontext kretsande kring den militära organisationen.¹⁴

I beskrivningen av vad teorin läser in i begreppet kultur, ligger tyngdpunkten i resonemanget kring kulturens inläring och påverkan på individer och organisationer, samt det faktum att dessa processer kan förändras långsamt över tid och dessutom ske omedvetet, enligt devisen "så har vi ju alltid gjort".¹⁵ Denna omedvetna påverkan kan leda till att beslut i allt

---

¹² Brehag (2012), s 31.

¹³ Ibid., s 34.

¹⁴ Resonemanget återfinns i Brehag (2012), s 32-33.

¹⁵ Ibid., s 57.

för stor grad fattas utan kritisk granskning, vilket i en militär beslutscontext kan få katastrofala mänskliga, politiska och ekonomiska följder.

Taktisk kultur

Genom att sammanföra *taktik* och *kultur*, kan begreppet *taktisk kultur* skapas. Detta begrepp syftar till att beskriva hur våra taktiska beslut påverkas av den omgivande miljö och organisation som vi befinner oss i. Brehag definierar begreppet taktisk kultur på följande vis:

Taktisk kultur kan alltså uttryckas som de värden, normer och samlade erfarenheter som är accepterade som sanning och som både medvetet och omedvetet styr vårt taktiska tänkande, eftersom kultur är ett raster alla människor har. Den taktiska kulturen upplevs som en naturlig del av vardagen, därför är det sällan som den utsätts för aktivt reflekterande, och den förblindar dess medlemmar vilket kan leda till ödesdigra misstag.¹⁶

Den taktiska kulturen upplevs alltså som en naturlig del av vardagen för de som berörs av den och påverkar beslutsfattare genom en kulturell yttring. En sådan omedveten process riskerar att inte genomgå någon reflektion, vilket kan leda till misstag och felgrepp i planering och utförande av taktiska lösningar.

Vilka byggstenar vilar då den taktiska kulturen på? Vad består den av? Hur indikeras den? Tidigare har *konstanter* och *trender* nämnts. Nedan följer teoribildningens definitioner av *taktiska konstanter* och *taktiska trender*, samt *sociala- och kulturella faktorer* ur vilka källor (eller indikatorer, om man så vill) för den rådande taktiska kulturen kan hämtas.

Källor för taktisk kultur

Taktiska konstanter

Konstant betyder oföränderlig, exempelvis en matematisk konstant så som π , och står oförändrad trots påverkan. Taktiska konstanter är då grundprinciper som är allmängiltiga och oföränderliga. Vi kallar ofta dessa för stridens grundelement, krigföringens principer och grundläggande förmågor i olika doktriner och reglementen. Principernas innebörd varierar med situationen, men de är konstanter som historiskt och erfarenhetsmässigt är nödvändiga att förhålla sig till när man tänker taktik. Att bortse från konstanter och föranledas att tro att de inte längre är gällande kan framkalla oönskade effekter.¹⁷

Dessa konstanter är alltså grundstenar i det taktiska beslutsfattandet och det som militära reglementen och doktriner använder sig av för att beskriva hur militära förband skall lösa sina tilldelade uppgifter. Här väljer Brehag att innefatta både det som kallas *stridens*

---

¹⁶ Brehag (2012), s 56.

¹⁷ Ibid., s 28-29.

grundelement(Eld, Rörelse, Skydd), *krigföringens principer*(Målsättningar, Kraftsamling, Överraskning, Handlingsfrihet, Initiativ, Säkerhet, God anda, Enkelhet, Stridsekonomi, Vidmakthållande, Samordning) samt *grundläggande förmågor*(Verkan, Skydd, Rörlighet, Und/Info, Uthållighet, Ledning).¹⁸

Hur ovanstående begrepp (exempelvis *Eld* och *Verkan*, eller *Säkerhet* och *Skydd*) åtskiljs från varandra och vilket egentligt förhållande som existerar mellan dessa begrepp är svårt att utläsa i teoribildningen och de dokument och skrifter som begreppen är hämtade ifrån. Kanske är det inte möjligt. Krigföring är ett komplext hantverk och inget enskilt begrepp kan anses stå över alla andra. Här måste författaren själv göra relevanta avvägningar vid analys av materialet. Fokus på denna problematik kommer att återfinnas i arbetets resultat- och diskussionsdel.

Taktiska trender

en trend är något som förändras på grund av en yttre eller inre påverkan. Trend kan betyda utvecklingsriktning,[...] Trender har sitt ursprung ur situationer som förband eller människor befinner sig i, där det visar sig att ett visst beteende verkar för sakens bästa. [...]Man anpassar sitt tänkande till rådande situation, vilket är både sunt och nödvändigt. Däremot skall denna taktikanpassning inte åsidosätta konstanterna, då en anpassning är tillfällig och situationsanpassad.¹⁹

Här beskriver teorin *trend* såsom något tillfälligt och för stunden gällande. Trend skall inte åsidosätta konstanterna som tidigare har beskrivits som allmängiltiga, oförändrade och nödvändiga. Detta förhållande berördes även i avsnittet om *taktiska konstanter*. Det är viktigt att som militär chef upptäcka när *taktiska trender* innebär och betydelse har misstolkats och därigenom riskerar att felaktigt uppfattas som konstanter.²⁰ Sådana taktiska trender kan exempelvis vara chefers och förbands tidigare erfarenheter från övningar och skarp verksamhet, individers enskilda uppfattningar och prioriteringar och tillfälligt tillhandahållen teknik och förmåga.²¹

Andra exempel på taktiska trender, som inte uttryckligen omnämns i teoribildningen, kan vara terrängens och fiendens påverkan, samt taktiska reglementen och s.k. Standard Operating Procedures, SOP. Dessa faktorer är föränderliga mellan varje enskilt krigsfall och är definitivt en medverkande kraft att ta hänsyn till i hur ett förband uppträder i strid. Att föra in dessa begrepp under trenderna kan anses stå i linje med teoribildningen och dess definition av trender.

---

¹⁸ För ytterligare förklaring av dessa begrepp, se Försvarmakten (2010), s 66-69, s 75-77, samt Försvarmakten (2005) s 63-74. Valet av litteratur för förklaring av dessa begrepp anses relevant då läsarkretsen i stort antas ha kopplingar till den svenska försvarmakten.

¹⁹ Brehag (2012), s 29.

²⁰ Ibid., s 29-30.

²¹ Ibid., s 37.

Det är alltså rimligt att se trenderna som en lika naturlig och närvarande del av den taktiska kulturen som konstanterna, men att dess art och utseende förändras över tid. Kontext och situation ger specifika trender, men alla jobbar mot att uppfylla de konstanter som skall leda till uppgiftens lösande. Detta uttrycks inte specifikt i teoribildningen, utan fungerar som ett sätt för detta arbete att sätta källorna i ett sammanhang. Konstanterna är i stort ständiga, samtidigt som trenderna formas av varje situations unika karaktär. Detta förhållningssätt kommer att utvecklas i arbetets operationaliseringsdel.

Tankegången kring konstanter och trender känns igen från Carl von Clausewitz, *Om Kriget* (1991). Clausewitz för däri ett resonemang kring att kriget samtidigt har en bestående natur och en föränderlig karaktär, där naturen kan symboliseras av tre aspekter; Folket, Fältherren och armén, samt Regeringen. Karaktären utgör i sin tur varje enskilt krigsfall unika yttring.²² Det är inte långsökt att dra paralleller mellan detta resonemang och de taktiska konstanter(bestående) och taktiska trender(föränderliga) som återfinns i teorin kring taktisk kultur. Denna likhet stärker den valda teorin och den finner kraft i att resonemanget kring bestående och föränderliga faktorer även återfinns i ett så allmänt godtaget verk som *Om Kriget*.

Sociala- och kulturella faktorer

Denna tredje källa till den taktiska kulturen är den som är minst omnämnd och beskriven i teoribildningen. I denna källa inlemmar Brehag faktorer såsom *utbildning, förbandsanda* och *traditioner*, utan att djupare definiera dess innebörd.²³ Arbetet kommer i analysen att utgå från att faktorn *förbandsanda*, och till del även *traditioner*, inbegriper yttringar såsom öppenhet, ärlighet, lojalitet och attityder.

Precis som i resonemanget om trendernas förhållande till konstanterna, kan sociala- och kulturella faktorer ses som faktorer som skall jobba mot att uppfylla de konstanter som skall leda till uppgiftens lösande.

---

²² Clausewitz (1991), s 44.

²³ Brehag (2012), s 37.

Operationalisering av taktisk kultur

Taktiska konstanter, -trender, samt sociala- och kulturella faktorer är alltså den grund och de källor som den taktiska kulturen vilar på. Det är viktigt att förstå att bildandet av ett förbands specifika taktiska kultur är människodrivna, men finner kraft i sina källor och är en kulturell yttring, vilket innebär att den upplevs som naturlig och därigenom påverkar beslutsfattaren omedvetet och ofreflekterat. Bildandet av en taktisk kultur kan ses som en holistisk process, dvs. att helheten (taktiska kulturen) är större än summan av alla delar (källor).²⁴

Alla källor är närvarande i processen i någon form, men författaren menar att det är rimligt att anta att det är de taktiska konstanterna som borde vara dominerande eller rådande i den taktiska beslutsprocessen i egenskap av exempelvis grundläggande förmågor och taktiska principer. Taktiska trender och sociala- och kulturella faktorer är nödvändiga och ofrånkomliga och skall användas av den beslutsfattande chefen för att lösa sin uppgift, det är däremot viktigt att dessa inte åsidosätter konstanterna eller mistas för desamma.

Genom att medvetandegöra de bakomliggande orsakerna till varför beslutsprocesser ser ut som de gör, har ett kritiskt förhållningssätt till fattade beslut möjliggjorts och verkligheten kan beskådas i ett, om inte helt nytt, så i alla fall ett mer nyanserat ljus. Det som teoribildningen siktar mot är alltså att möjliggöra för militära beslutsfattare att skapa en medvetenhet till de faktorer som påverkar egna och andras taktiska beslut. Genom en sådan förståelse kan man se hur den egna taktiska kulturen är skapad och hur den tar sin yttring. När man nått hit följer nästa problematik, hur påverkar denna yttring den taktiska beslutsprocessen. Det är här man kan medvetengöra den och på så sätt se till dess påverkan.²⁵

För att hjälpa läsaren och brukaren av teorin att visualisera tankarna bakom den taktiska kulturen, så har Brehag utgått från teori och modellbyggande kring *strategisk kultur* i bl.a. den svenska *Militärstrategisk Doktrin* (2011). I boken *Strategic Culture: from Clausewitz to Constructivism* av Jeffrey S Lantis hämtar Brehag ett ramverk för den strategiska kulturen, för att skapa en egen visualiseringsmodell av den *taktiska kulturen*. Modellen har vissa pedagogiska brister, men den fyller sin funktion som hjälpmedel för visualisering av teorin.

Denna visualiseringsmodell skall inte tolkas som någons sorts checklista för fysiska sammanhang. Källor kan falla ifrån och tillkomma, beroende på situation och sammanhang. Den skall istället ses som en modell som siktar mot en djupare förståelse och bör därför inte användas som ett analyschema.²⁶ Författaren anser dock att den ger en tydlig bild av grundtanken bakom de olika källorna och hur dessa kan placeras i ett sammanhang.

---

²⁴ Brehag, Mattias, e-postkorrespondens, 2012-04-20.

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

Bild 2: Taktiska kulturens källor(Källa: Brehag (2012), s 37).

Källor till Taktiska konstanter	Källor till Taktiska trender	Källor till Sociala och kulturella faktorer
Stridens grundelement	Tidigare erfarenheter	Förbandsanda – Kulturell sfär
Krigföringens principer	Ledares uppfattningar	Utbildning – Formell
Grundläggande förmågor	Taktikanpassning	Traditioner – Tyst kunskap
Teknologi - innehavd	Teknologi – Tillfällig eller framtida	
← ”Indoktrineringen” →		

Bild 2, visualiseringsmodellen, visar den taktiska kulturens tre källor på ett överskådligt vis. Underst finner vi *Indoktrineringen* som berör individen och organisationen genom alla tre källor. Denna faktor kan i teorin tolkas som det som påverkar individer och organisationer i en viss riktning, dvs. hur källorna till den taktiska kulturen över tid bildar en särskild taktisk kultur i en specifik organisation.²⁷

Avslutningsvis bör det påpekas att det föreligger viss tolkningsproblematik i denna teori, kopplad till den förestående analysen av empirin. Visualiseringsmodellen ger en ofullständig illustration av en eventuell inneboende hierarkisk ordning mellan den taktiska kulturens tre uttalade källor. Detta förstärks av den planstruktur som modellen förevisar.

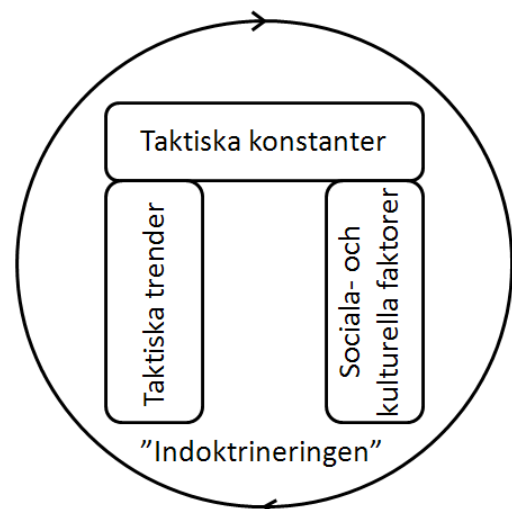
Det kan för en militär yrkesman tyckas vara uppenbart att det är de taktiska konstanterna som skall vara det som inriktar taktiska beslutsprocesser och att de taktiska trenderna och de sociala- och kulturella faktorerna i en väl fungerande beslutsprocess underlättar och medger att dess konstanter uppnås. Detta berör även Brehag till del i sin teoribildning.²⁸

Bild 3: Operationaliseringens syn på teorins hierarki.

För att möjliggöra en tydlig och stringent analys av materialet med en i övrigt väl fungerande teori som analysverktyg, så kommer arbetet hädanefter att utgå ifrån att så är fallet och att en viss hierarki enligt ovanstående resonemang föreligger(se Bild 3).

Detta tillvägagångssätt är direkt kopplat till arbetets första forskningsfråga och kommer särskilt att diskuteras i arbetets resultat och diskussionsavsnitt.

Det har tidigare framgått att teorin är förståelsebaserad till sin natur, och det är själva *resonemanget och diskussionen som är teorin*, vilket kan vara svårt att få fram. Teorin som sådan genereras hos individen, den medvetandegörs.²⁹ Genom att lägga teorin över empirin och låta den stå tillsammans med empirin kan en djupare förståelse uppnås.

²⁷ Brehag (2012), s 37.

²⁸ Ibid., s 37.

²⁹ Ibid., s 57.

Denna svårighet för teorin att stå på egna ben utan tillhörande empiri anser författaren vara både en svaghet och en styrka. Det är en svaghet på så vis att dess essens kan vara svår att fullt ut föra fram i ett teoretiskt resonemang, men det är samtidigt en styrka då samma essens framträder tydligt och nyanserat när man för den samman med empirin.

Genom att under materialanalysen påvisa hur den taktiska kulturens olika källor bygger upp den taktiska kulturen vid det förband som empirin beskriver, kan författaren identifiera dess olika yttringar och ledningens taktiska beslutsprocesser på ett tydligt och balanserat vis. En sådan analys kan slutligen leda fram till valida resultat och ligga till grund för en god diskussion kring både det valda fallets särart och taktisk kultur som allmän företeelse.

3. Redovisning och Analys

Nedan kommer empirin redovisas och analyseras. Empirin är uppdelad i tre delar, en för varje dygn av striderna vid X-RAY, med analys och delsammansfattningar inbakade i varje del. I arbetets resultat- och diskussionsdel sammanfattas resultat av analyserna och slutsatser dras.

Amerikanska förband kommer även att refereras till som *egna* förband och framställas som den försvarande sidan. Nordvietnamesiska förband kommer även att refereras till som *fienden* och framställas som *anfallande* förband. Denna vinkel faller naturligt då det är de amerikanska förbandens taktiska situation som skall belysas. Uppdelningen görs för att förenkla för läsaren och syftar inte till att ta ställning till bakgrunden till slaget eller utgången av striderna.

Bilder kommer att användas för att stödja läsarens visualisering av skeendet. Identifierade källor till den taktiska kulturen kommer att kursiveras för att tydliggöra analysen.

14 november – Luftlandsättning

That football-field-sized clearing was our lifeline.³⁰

Redan den 12:e november hade Övlt. Harold G Moore, bataljonchef för 7:e kavalleriregementets 1:a bataljon, fått indikationer om att en operation på djupet av fiendens gruppering i la Drang-dalen var nära förestående, kanske redan inom de kommande dygnet.³¹ Moore insåg att det troligtvis skulle bli en uppgift som skulle falla på hans förband att lösa och under den 12:e och 13:e november pågick förberedelser inför denna eventuella uppgift, som på kvällen den 13:e förverkligades genom att brigadstaben gav bataljonen i uppgift att genom en helikopterluftlandsättning ta en bataljonsgrupperingsplats i la Drang-dalen strax nordost om Chu Phong-berget och utgå därifrån för att genomföra "Search and Destroy"-uppdrag, i syfte att få grepp om de nordvietnamesiska förband som den amerikanska underrättelsetjänsten bedömde fanns i området.³²

Tidigt på morgonen den 14:e november genomför Moore tillsammans med sina underställda och sidoordnade chefer en helikopterrekognoscering av sitt tilldelade operationsområde, i syfte att bestämma plats för luftlandsättningen, tillika bataljonsgrupperingsplats för operationen.³³ Valet att göra en helikopterrekognoscering visar på att Moore i det här fallet prioriterar konstanten *Und/Info*, framför konstanten *Överraskning*. *Överraskning* i tid och rum är däremot viktigt för Moore, och man försöker undvika att de amerikanska intentionerna röjs genom ett vilseledande uppträdande under rekognosceringen.³⁴ Prioriteringen kan sker alltså medvetet och efter reflektion.

Enligt den nordvietnamesiska chefen på plats verkar denna vilseledning ha fungerat och *Överraskning* i tid uppnåddes senare vid luftlandsättningskedet. Att luftlandsättningsplatsen var oförsvard pekar dessutom på att *Överraskning* uppnåddes även i rummet, trots att fienden väntade sig ett amerikanskt anfall.³⁵

Valet av luftlandsättningsplats faller slutligen på en öppen yta, benämnd X-RAY. Grunden för det är ytans möjlighet till att ta emot 8 till 10 helikoptrar åt gången, samt en bedömd närhet till fiendens förband då kommunikationstråd har observerats i närheten av platsen.³⁶ Valet av X-RAY kan härledas till konstanterna *Kraftsamling* och *Vidmakthållande*, då man vill få in så mycket personal som möjligt i luftlandsättningsens första våg, samt att närheten till fienden innebär att bataljonen över tid kommer kunna bibehålla ett högt stridsvärde med en bataljongrupperingsplats i omedelbar närhet till eventuella stridskontakter.

---

³⁰ Moore, Galloway (1992), s 74.

³¹ Moore (1965), s 1.

³² Ibid., s 1. Se exempelvis Kinnard (1966), sid 110, för 1. Cavalry Divisions fiendebedömning den 7:e november.

³³ Ibid., s 2.

³⁴ Moore, Galloway (1992), s 64.

³⁵ Ibid., s 71.

³⁶ Moore (1965), s 3., Moore, Galloway (1992), s 66.

Luftlandsättningen inleds strax innan lunch och innebär ett stort och tydligt fokus på konstanten *Samordning*. Indirekt eld, flygunderstöd från flygplan och helikoptrar, samt inflygande transporthelikoptrar skall samsas om samma luftrum och koordineras på ett sätt som möjliggör att det sista understödet når målområdet precis innan de första helikoptrarna landar.³⁷

Kl. 10:48 landar de första sexton helikoptrarna, med ett skyttekompani (kompani B) och bataljonchefen med ledningslag ombord.³⁸ Resterande ledningspersonal befinner sig i en ledningshelikopter som hela tiden cirkulerar ovanför området. Detta var inte ett standardförfarande, men Moore ville vara först på plats för att snabbt kunna ta nya taktiska beslut om läget förändrades och planen inte matchade verkligheten.³⁹ Detta beteende är en tydlig indikation på att en eller flera trender i förbandets taktiska kultur grundar beslutsfattandet, såsom *Tidigare erfarenheter* och *Personlig uppfattning*. Förbandet hade befunnit sig i Sydvietnam sedan mitten av september och genomfört liknande luftlandsättningar både under övning och skarpa operationer.⁴⁰ Sannolikt är det erfarenhet från dessa övningar och operationer som leder till att man efterhand börjar utveckla egna metoder.

Med det första skyttekompaniet på plats var standardförfarandet vid liknande operationer att upprätta ett runtomkringförsvar vid luftlandsättningsplatsen, i syfte att skydda området inför kommande luftlandsättningsvågor. Istället väljer Moore att prova ett eget förfarande som han anser lämpar sig bättre på en så relativt liten yta som X-RAY faktiskt är. Genom att behålla en större förbandsvolym centralt och därifrån skicka ut mindre patruller, kan den större förbandsmassan riktas mot en eventuell stridskontakt och därigenom möta fienden med större kraft.⁴¹ Återigen kan vi tydligt se en trend, där Moores *egna uppfattningar* och *taktikanpassningar* i beslutsprocessen går emot standardförfarandet. Han kan genom detta beslut *Kraftsamla* sitt förband i en uppkommen farlig riktning, hantera plötsliga risker och bibehålla viss *Handlingsfrihet*, samtidigt som han frångår inlärd rutiner och faktiskt lämnar delar av landsättningsplatsen oskyddad. Här gör Moore en tydlig prioritering av de taktiska konstanterna *Kraftsamling*, *Säkerhet* och *Handlingsfrihet*, på bekostnad av *Enkelhet* och *Skydd*. Genom att trenderna som tidigare åskådliggjorts inte styr "för sakens skull", utan används för att uppnå utvalda konstanter, är detta en tydlig indikation på en god taktisk kultur där relevanta reflektioner och avvägningar görs.

Tidigt på plats görs en terrängvärdering där en uttorkad flodbädd i X-RAY:s västra del bedöms vara nyckelterräng för både en eventuellt framryckande fiende och luftlandsättningsplatsens skydd.⁴² Denna flodbädd blir under de kommande dygnet vital för båda sidors ansträngningar och den ursprungliga planen ominriktas för att ta hänsyn till denna vitala terrängpunkt. Flodbädden ger möjligheter till en naturlig försvarsställning och genom att neka fienden samma terrängparti minskar man dennes möjligheter till ett övertag

---

³⁷ Moore, Galloway (1992), s 68.

³⁸ Moore (1965), s 3.

³⁹ Moore, Galloway (1992), s 46.

⁴⁰ Stanton (1987), s 43, s 28-32., Kinnard (1966), s 45, s 57.

⁴¹ Moore, Galloway (1992), s 47.

⁴² Ibid., s 70.

gentemot det egna förbandet. *Terrängen* som påtaglig trend, används alltså för att uppnå konstanterna *Skydd* för förbandets enskilda soldater och *Säkerhet* för förbandet som helhet.

Efter en stund känner Moore obehagskänslor, han tycker att allting är lite väl tyst och ger kompani B order om att intensifiera sökandet av den västra terrängen, i anslutning till flodbädden. Trenden *Personlig uppfattning*, här illustrerat av Moores magkänsla, styr beslutsprocessen mot att prioritera konstanten *Säkerhet*. I samband med sökandet tas en fånge som under utfrågning på plats avslöjar att det finns tre nordvietnamesiska bataljoner, uppåt 1600 man, på Chu Pong-berget sydväst om X-RAY.⁴³ Detta, i samband med att kompani B har hamnat i mindre stridskontakter i områdets norra delar, innebär att Moores prioritet nu blir att binda fienden så långt bort från landningsplatsen som möjligt, till dess att hela förbandet är på plats.⁴⁴ En trend i form av en *Fiendevärdering* som syftar till att säkerställa konstanterna *Säkerhet* och *Uthållighet*, genom att fienden nekades tillträde till landningsplatsens omedelbara närhet och därigenom möjliggör den egna underhålls- och försörjningskedjan.

Hela kompani B och delar ur kompani A har nu anlänt till X-RAY och i takt med att kompani B:s stridskontakt växer i styrka, uttrycker Moore till kompani A:s kompanichef att; "the original plan [is] out the window".⁴⁵ Den tidigare planen hade byggt på att från X-RAY skicka ut kompanierna för att var för sig leta upp motståndaren. Nu har motståndaren tagit striden redan vid luftlandsättningsplatsen och med sådan oväntad styrka att detta inte är genomförbart. De egna förbanden måste därför anpassa sig till det nya läget och ta striden på plats. Dessa beslut kan definitivt härledas till flera taktiska trender, i form av *fiendens påverkan*, *taktikanpassning* och *mental flexibilitet* hos förbandets chefer.

Den följande timmen förvärras situationen ytterligare, och klockan 13:30 rapporterar kompani B att det är involverat i kraftig eldstrid och att en av dess plutoner är avskuren och riskeras att omringas av fienden.⁴⁶ Kompani A, som nu är fulltaliga, beordras att ta terräng till vänster om B i höjd med flodbädden, samt underställa en pluton till B i syfte att försöka undsätta den avskurna plutonen. *Lojalitet*, som social- och kulturell faktor, kan här skönjas. Bataljonsledningen är inte beredd att lämna den avskurna plutonen åt sitt öde.

Kompani C har nu börjat anlända och får ändrade order av bataljonsledningen, som nu vill att de ska ta en åskant i södra delarna av X-RAY (till vänster om A), för att hindra fienden från att flankera A och därigenom få fritt skottfält in över landningsplatsen. Med denna order till C står nu bataljonen utan reserver och därmed möjliggörs inte konstanterna *Handlingsfrihet* och *Vidmakthållande*. Däremot har man genom en god värdering av både *Terrängen* och *Fienden* identifierat flodbädden och åskanten som viktiga terrängpartier för kompani A och C att ta och behärska. Landningsplatsens fortsatta *Säkerhet* bibehålls därmed, vilket måste ses som en riktig prioritering.

---

⁴³ Moore (1965), s 4.

⁴⁴ Moore, Galloway (1992), s 74.

⁴⁵ Ibid., s 74.

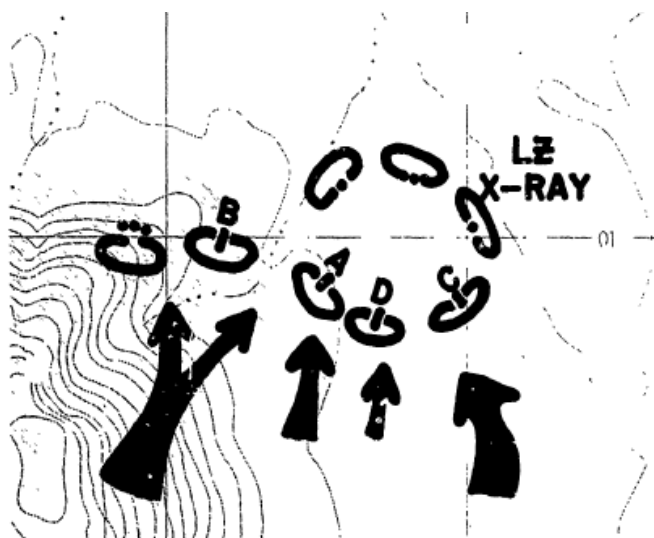
⁴⁶ Moore (1965), s 4.

Under tidig eftermiddag når man en punkt i skeendet då hela förbandet är bundna i hårda strider och indirekt eld och flygunderstöd börjar på allvar användas för att genom massiv *Verkan* skapa direkt *Säkerhet* för det egna förbandet. Den indirekta elden prioriteras till kompaniernas strid och används för att nedkämpa upptäckta mål. Då observerade måluttag inte finns skjuts kontinuerlig eld mot förmodade fientliga framryckningsvägar i syfte att nedhålla fienden.⁴⁷

Bataljonens taktiska beslutsprocess är nu av en mer reagerande karaktär och formas till stor del av *Fiendens* påverkan och resultatet blir att förbandet lutar sig tillbaka mot gamla sanningar inom krigföringen, dvs *Skydd* genom egen *Eld*. Genom ett massivt indirekt och luftburet eldunderstöd, kan fienden pareras och landningsplatsens *Säkerhet* och därigenom förbandets *Uthållighet* skyddas. Denna vitala uthållighet bygger på möjligheterna för helikoptrar att kontinuerligt stödja förbandet med evakuering av sårade, samt tilltransport av personal och förnödenheter.

Helikoptertransporterna är förbandets livlina och när landningsplatsen under eftermiddagen till slut börjar utsättas för direktriktad eld, beslutar Moore att en alternativ landningsplats skall förberedas.⁴⁸ Denna förtänksamhet betalar av sig när huvudlandningsplatsen senare tvingas stänga ner pga. kraftig fientlig beskjutning.⁴⁹ Den omöjliggör större helikoptertransporter, men medger att två helikoptrar åt gången kan ta sig ner till platsen och därigenom upprätthålla underhållskedjan.⁵⁰ Återigen har chefens *Personliga uppfattningar* styrt förbandets taktiska beslutsprocess, denna gång mot att vidmakthålla förbandets *Uthållighet* även då *Säkerheten* inte kan upprätthållas på ordinarie landningsplats.

Bild 4: Läget under eftermiddagen, den 14:e november (Källa: Kinnard (1966), s 143).

Klockan är nu 14:45 och i princip hela förbandet (kompani A, B, C, delar av D) är nu bundna i hårda strider längs en halvbågeformad linje utefter X-RAY:s södra och västra kanter (se Bild 4). Bataljonen har inga reserver och halva X-RAY är lämnad oförsvarad i östlig och nordlig riktning, en risktagning som Moore har tvingats göra på grund av den press som *Fienden* sätter längs hela försvarslinjen.⁵¹

⁴⁷ Moore (1965), s 4.

⁴⁸ Moore, Galloway (1992), s 88.

⁴⁹ Ibid., s 111.

⁵⁰ Ibid., s 126.

⁵¹ Ibid., s 121.

Konstanterna *Handlingsfrihet* och *Säkerhet* brister kraftigt eller är helt frånvarande på grund av denna risktagning. Dessa brister kan rimligen inte kopplas till ignorans eller felaktiga taktiska beslut hos den amerikanska bataljonsledningen, det är den svåra situationen som inte medger att någon annan lösning är möjlig.

Det som hindrar fienden från att nå landningsplatsen och genom det skapa förutsättningar för att helt nedkämpa de amerikanska förbanden är enligt Moore det massiva eldunderstödet.⁵² All kraft riktas in mot att med välriktad understödande eld nedkämpa fiendens försök att bryta igenom linjerna och skydda landningsplatsen för att möjliggöra fortsatt tilltransport av personal, ammunition och vatten, samt evakuering av sårade. Konstanterna *Verkan*, *Uthållighet*, *Säkerhet* och *Vidmakthållande* är de konstanter som under eftermiddagens tunga strider tydligt framträder som bataljonens styrande faktorer i den taktiska beslutsprocessen. De trender som starkast bidrar till dessa konstanter är *Tidigare (strids)erfarenheter* hos bataljonens chefer, bataljonchefens *Personliga uppfattningar*, samt den flexibla *Taktikanpassning* som sker efterhand som läget förändras.

Konstanten *Målsättningar*, att sätta upp en målsättning och hålla fast vid den, är alltså omöjlig att uppnå då förutsättning och läge fortlöpande förändras under dagen, från att under en längre tidsperiod söka upp och nedkämpa fienden i det vidsträckta flodsystemet som utgör Ia Drang-dalen, till ren kortsiktig överlevnad av det egna förbandet. Denna uppgiftsglidning sker omedvetet, eller i alla fall oreflekterat, då det aldrig omnämns uttryckligen i materialet. Det är en intressant iakttagelse, men man ser samtidigt att just denna konstant kan anses vara mindre relevant i det här särskilda fallet. Även om glidningen sker oreflekterat så måste den varit så uppenbar för de inblandade att en aktiv reflektion inte behövdes.

Senare under eftermiddagen utvecklas de ständigt pågående striderna till mer av en prövande karaktär från fiendens sida. Fienden slår nu systematiskt mot delar av försvarslinjen och letar efter svaga punkter att bryta igenom på. Amerikanska förband hade aldrig tidigare mött en vietnamesisk fiende som stred på detta vis och Moore inser att gamla sanningar om fienden inte längre går att applicera. Det går upp för förbandschefen att det nu är en kamp på liv och död för båda parter, där ingen kommer att ge sig förrän den andra är nedkämpad.⁵³ Vi har tidigare sett hur chefen låter *tidigare erfarenheter* styra hans beslutsfattande, men här påvisas motsatsen. Det är tydligt att Moore reflekterar över att gamla sanningar om den vietnamesiska fienden inte längre är giltiga. Trenden har inte missuppfattats som en konstant, vilket ger goda indikationer på att en sund taktisk kultur i detta avseende återfinns i förbandet och dess ledning.

Under tiden som förbandet utkämpar hårda strider, möts bataljonchefen plötsligt av en begäran från brigadchefen att få göra ett besök på stridsfältet och göra en egen bedömning på plats. Detta vägrar Moore, han vill inte bli distraherad mitt under pågående strid, och nekar sin chef tillträde till stridsområdet. Brigadchefen accepterar detta rakt av och förstår Moores resonemang.⁵⁴ Här ser man delar av den *Förbandsanda* som genomsyrar det

---

⁵² Moore, Galloway (1992), s 121.

⁵³ Ibid., s 128.

⁵⁴ Ibid., s 108.

amerikanska kavalleriförbandet i stort. Öppenhet och förtroende gentemot både chefer och underlydande omnämns tidigare i materialet som viktigt i relationen mellan förbandets chefer och här påvisas det i realiteten, en social och kulturell faktor som tolkas och används på rätt sätt i beslutsfattandet och leder förbandet mot riktiga taktiska beslut.⁵⁵

Strax efter 15:00 minskar fiendens tryck på försvarslinjen och bataljonens sista landsättningsvåg kan komma fram klockan 15:20 och sätta ner resterande delar av kompani D.⁵⁶ I samband med detta tar Moore beslutet att begär förstärkningar, en begäran som bifalles av brigadchefen som förutsett detta behov och redan förvarnat ett skyttekompani ur 7:e kavalleriregementets 2:a bataljon.⁵⁷ Detta kompani (B/2) anländer 17:00 och tillsammans med kompani D kan man under skymningen till sist upprätta ett komplett runtomkringförsvar, med en dedikerad bataljonsreserv i form av bataljonens spaningspluton som anländer i den sista landsättningsvågen.⁵⁸

Trenderna *Taktikanpassning*, *Tidigare erfarenheter* och *Moores Personliga uppfattning* som ständigt varit närvarande under dagen allteftersom läget har ändrats, leder till att man i olika grad uppnår konstanterna *Säkerhet*, *Handlingsfrihet* och *Uthållighet* framåt kvällen, genom nämnda förstärkning av försvarslinjen, skapandet av en bataljonsreserv samt en fortsatt möjlighet att ta emot helikoptertransporter.

Under dagens strider har den starka *Förbandsanda* och *Tradition* som under flera år byggts upp och förädlats fått sin prövning och den har inte fallerat när soldater och förband strider mot en övermäktig motståndare. Detta påpekas upprepade gånger i Moores redogörelse för skeendet och beteendet är tydliga källor till de sociala och kulturella faktorer som är en del av förbandet.⁵⁹

En indikation på denna förbandsanda är hur förbandet flera gånger under eftermiddagen försöker slå sig fram till kompani B:s avskurna pluton, som är under ständiga angrepp och hotas av total utplåning.⁶⁰ Man lyckas inte ta sig fram på grund av starkt fientlig motstånd och svåra förluster. Under tillbakaryckningen efter ett av dessa försök använder Moore en *Tidigare erfarenhet* från Koreakriget, genom att skjuta fosforgranater när artilleriets rökgranater har tagit slut. Effekten av elden blir snarlik och resultatet blir lyckat. Trots höga förlustsiffror är det fortsatt av största vikt för förbandsledningen att inte lämna den avskurna plutonen åt sitt öde och tanken på dessa avskurna soldater som strider för sina liv bakom fiendens linjer gnager ständigt på bataljonsledningen. Mycket av denna *Förbandsanda* och *Lojalitet* grundas i de personliga relationer mellan officerare och soldater som under lång formats i det dagliga värvet.⁶¹

---

⁵⁵ Moore, Galloway (1992), s 22.

⁵⁶ Ibid., s 134.

⁵⁷ Moore (1965), s 6.

⁵⁸ Ibid., s 7.

⁵⁹ För exempel, se Moore, Galloway (1992), s 117-121., Moore (1966), s 5.

⁶⁰ Moore (1965), s 6-7.

⁶¹ Moore, Galloway (1992), s 166.

När kvällen kommer, sätter Moore upp riktlinjer och planerar för nattens försvar (se Bild 5). Striderna varierar ständigt i styrka och det egna understödet används fortsatt aktivt i försvaret av X-RAY. En tät försvarslinje med förberedda eldlägen, måluttag för indirekt eld, möjlighet att förstärka hotade avsnitt och möjligheten att i skydd av mörkret förbättra värn och stridsställningar blir de medel som skapar konstanterna *Skydd*, *Verkan*, *Handlingsfrihet* och *Enkelhet*.⁶²

Utöver försvarförberedande åtgärder flygs även sjukvårdsutrustning, ammunition och vatten in, vilket bör kopplas till konstanten *Uthållighet*.⁶³ Alla dessa åtgärder leder till konstanten *Vidmakthållande*, som i detta fall bör ses som förbandets fortsatta överlevnad.

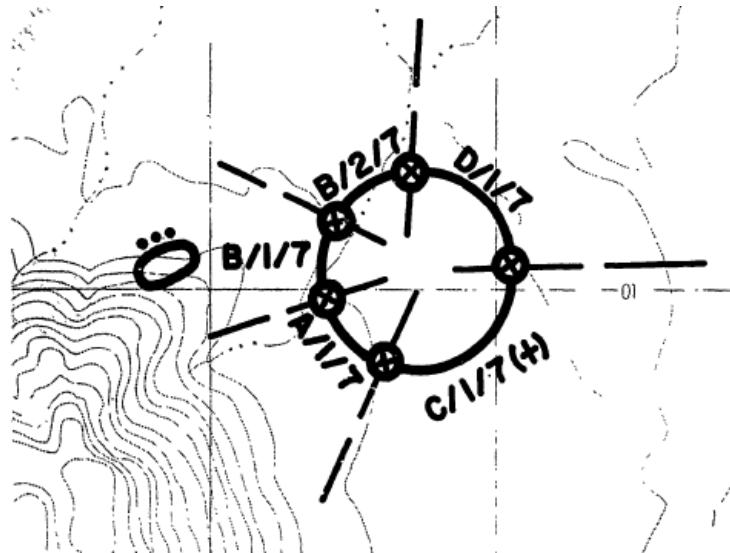

Bild 5: Bataljonens försvarsplan inför natten (Källa: Kinnard (1966), s 147).

När mörkret lägger sig och fiendens anfall minskar i intensitet ser Moore sin möjlighet att besöka soldaterna längs hela försvarslinjen för att känna av *förbandets moral* och samtala med soldaterna.⁶⁴ Vid första anblick skulle detta kunna tolkas som konstanten *God anda*, men då det uttalade syftet med dessa besök inte var att aktivt ingjuta mod i truppen, utan mer av arten "känna av stämningen" och undersöka sakförhållanden vid bataljonens stridsställningar, anser författaren att det är lämpligare att föra in beteendet under sociala och kulturella faktorer.

Bland det sista som sker innan nattens ovissa väntan och skärmytslingar tar vid, är att bataljonens andra ledningslag, som tidigare befunnit sig i en helikopter ovanför slagfältet, nu plockas ner till bataljonsledningsplatsen vid X-RAY.⁶⁵ Detta görs enligt Moore för att samla förbandsledningen och därigenom undvika långa ledtider då snabba beslut måste fattas.⁶⁶

Analysen ger vid handen en tydlig indikator på att andra konstanter som tidigare inte haft en framträdande roll i den taktiska beslutsprocessen nu kan ges mer uppmärksamhet. Dessa är *Samordning* och *Enkelhet*, och bör ses i ljuset av den förenkling av ledningsförhållanden som sker. Tillsammans med tidigare händelser under dagen kan man här se ett exempel på att förbandsledningen gör medvetna och tydliga prioriteringar i vilka konstanter som ligger i

⁶² Moore, Galloway (1992), s 153-154.

⁶³ Moore (1965), s 8.

⁶⁴ Moore, Galloway (1992), s 155.

⁶⁵ Moore (1965), s 8.

⁶⁶ Moore, Galloway (1992), s 154-155.

fokus, allt eftersom skeendet förändras. Detta måste ses som en sund taktisk kultur, där fokus mellan olika konstanter skiftar i takt med att behoven gör det.

Delsammanfattning, 14 november

Det vi har sett i redogörelsen för det första dygnets strider är hur något som såg ut att vara ett rutinuppdrag under de pågående operationerna i Pleiku-provinsen snabbt utvecklades till en högintensiv och utdragen strid mellan två reguljära motståndare.

Under den inledande planerings och luftlandsättningsfasen, är konstanterna *Överraskning* och *Samordning* framstående i materialet. Planeringen färgas också av trender såsom *personlig uppfattning*, *tidigare erfarenheter* och *taktikanpassning*. Moore väljer att pröva ett eget koncept vid luftlandsättning på små ytor, ett koncept som med facit i hand visade sig vara lyckat. Här har trender använts på ett sunt vis, utan att misstas för konstanter och under ett aktivt reflekterande av bataljonchefen.

Under dagen skiftar karaktären på det taktiska beslutsfattandet. Ju svårare situationen blir, ju mer förlitar man sig på *Verkan* för att uppnå *Skydd* för landningsplatsen. På grund av förbandets begränsade numerär tvingas Moore avstå konstanterna *Handlingsfrihet* och *Säkerhet* för att *Kraftsamla* sitt förband till fiendens anfallsriktning. Det är en *personlig uppfattning* han har och det är en risktagning som situationen tvingar honom att göra. Det görs däremot inte oreflekterat och beslutet tas med stor vanda. Denna uttalade reflektion visar återigen på en sund taktisk kultur där konstanter, trender och sociala/kulturella faktorer gemensamt verkar mot lösandet av uppgiften.

Förbandets uppgift, eller *Målsättning*, kan diskuteras. I analysen kan man tidigt identifiera ett omslag från en målsättning till en annan. Den sker outtalat och kanske även omedvetet. Uppgiften var i stort att ta en bataljonsgrupperingsplats och utgå därifrån för att genomföra "Search and Destroy"-uppdrag, i syfte att få grepp om de fientliga förband som man bedömde fanns i området. Detta var en uppgift som det aktuella förbandet tidigare genomfört flertalet gånger, då av en betydligt mer lågintensiv karaktär.⁶⁷

Efterhand som situationen förvärras så kan man under analysen uppleva att samtliga chefer i förbandet är medvetna om förändringen i uppgiftens karaktär, som nu kan anses ha övergått till rent existentiellt försvar av det egna förbandet. Det sker däremot, så vitt författaren kan utläsa, outtalat. Detta är ett tecken på en taktisk kultur som halkar, i den aspekten att denna uppgiftsglidning sker oreflekterat. Däremot kan kritik mot en sådan tolkning framföras då en aktiv reflektion är av mindre vikt i just detta fall. Skiftningen bör ha varit uppenbar för de inblandade.

De sociala och kulturella faktorerna var en viktig faktor som influerade beslutsprocessen under striderna den 14:e november. Detta illustreras tydligast av de försök som görs att undsätta avskurna kamrater, samt den öppna och ärliga dialog som sker mellan

---

⁶⁷ Exempel återfinns i Kinnard (1966), s 125, s 129, s 133.

förbandschefer på olika nivåer, i analysen illustrerad av brigadchefens avslagna begäran att besöka slagfältet.

Förbandsandan och lojaliteten gentemot varandra kan i stort anses vara av godo i den taktiska beslutsprocessen, även om förbandet delvis urlakas av fruktlösa försök att slå sig fram till den avskurna plutonen. Man ska däremot inte underskatta betydelsen för det egna förbandets moral när det kommer till fattandet av sådana beslut.

Avslutningsvis kan man konstatera att den taktiska kulturen under det första dygnet har tjänat bataljonsledningen och förbandet väl. Taktiska trender, samt sociala och kulturella faktorer är tydligt närvarande men hanteras i stort på ett balanserat och reflekterande vis för att uppnå de konstanter som för tillfället anses av störst vikt. Avväganden mellan konstanter görs fortlöpande och risktagningar och prioriteringar genomförs för att lösa förbandets uppgift, även om den är outtalad. I denna outtalade uppgiftsglidning kan mindre brister i den taktiska kulturen identifieras.

15 november – Kulminationspunkt

*The noise of battle was unbelievable. Never before or since, in two wars, have I heard anything to equal it.*⁶⁸

Under natten har bataljonsledningen lagt upp riktlinjer för att under dagen slå sig fram till den avskurna plutonen, som nu består av nio stupade, tretton sårade och sju oskadade soldater.⁶⁹ *Lojaliteten* mot egen trupp är uppenbart fortsatt stark och är här en prioritet för förbandsledningen under den taktiska planerings- och beslutsprocessen. Strax innan bataljonens ordergivning för dagens verksamhet skall påbörjas får Moore en olustig känsla rörande förbandets situation. Han tycker att det är för lugnt, för tyst. Magkänslan har tidigare gett goda resultat och han beordrar samtliga kompanier att stridsspana framför respektive stridsställning för att utreda fiendens utbredning.⁷⁰ Detta beslut kan härledas till främst två konstanter, både *Und/Info* och *Säkerhet*. Underrättelsebilden skall uppdateras för att säkerställa eget förbands säkerhet och försvåra för fienden att uppnå ett övertag. Här är det tydligt att trenden *personlig uppfattning* fortsatt nyttjas för att uppnå relevanta konstanter.

Denna stridsspaning ger resultat i kompani C:s ansvarsområde, spaningspatrullerna hamnar tidigt under beskjutning och börjar dra sig tillbaka mot sina stridsställningar. Klockan är nu runt 06:50 och snart har denna stridskontakt utvecklats till att 2 till 3 fientliga skyttekompanier nu slår hårt mot kompani C:s vänstra flank.⁷¹ Striderna intensifieras och snart begär kompani C:s chef förstärkningar. Denna begäran avslås av Moore, som anser att

---

⁶⁸ Moore, Galloway (1992), s 176.

⁶⁹ Ibid., s 205.

⁷⁰ Ibid., s 169.

⁷¹ Moore (1965), s 9.

det vore taktisk osunt att så tidigt i striden binda förbandets enda reserv.⁷² Detta bör ses i ljuset av att kompani D:s ställningar nyss har börjat angripas.⁷³ Bataljonen är nu i strid i två riktningar och det är för tidigt för ledningen att ta ett sådant beslut. Man kan helt enkelt inte avgöra fiendens avsikt så tidigt in i skeendet. Tydligt är att förbandsledningen inte bedömer att förbandets *Säkerhet* är så hotad att man vill prioritera denna konstant före egen *Handlingsfrihet*. Beslutet fattas efter en *Fiendebedömning*, eller kanske snarare på oförmågan att göra en riktig sådan, vilket ger vid handen en taktisk kultur där överväganden och riktig reflektion råder.

Läget för kompani C, klockan 07:15, är nu ytterst ansträngt och striderna är mycket intensiva i kompaniets sektor. Förlusterna är stora och fienden hotar att bryta igenom. Moore vill förstärka upp linjen, men anser fortfarande att det är för tidigt att binda upp sin enda reserv. Han väljer därför att underställa en pluton ur kompani A till C. Han fördelar alltså tillgängliga förband inom linjen och bibehåller viss *Handlingsfrihet* ett tag till.⁷⁴

Läget för bataljonen är nu mycket prekärt, på grund av de intensiva och överväldigande strider som utspelar sig i kompani C:s sektor. Bataljonens flygunderstödscoordinator känner att situationen håller på att glida förbandet ur händerna och väljer på eget bevåg att signalera kodordet "Broken Arrow" i sin kommunikation med brigadstaben. Detta kodord innebär att egna förband är i strid och riskerar att bli nedkämpade, vilket i sin tur innebär att allt tillgängligt flyg i Sydvietnam avdelas till området för direkt understöd av det utsatta förbandet.⁷⁵ Genom detta initiativ, en trend i form av *Personlig uppfattning* och ett beslut som uppmuntras av den *Förbandsanda* som tidigare har visat sig hos bataljonens ledning, ökas förbandets *Verkan* enormt. Detta initiativ kan definitivt ses som den faktor som innebär skillnaden mellan vinst och förlust under de kommande timmarna. Det bör däremot inte tolkas som konstanten *Initiativ*, då den inte ingår som en del i den taktiska planen och inte är medveten hos ledningslaget som kollektiv. Det är ett personligt initiativ som finner en större grund i en individs uppfattning. En kombination av trender och sociala och kulturella faktorer som stödjer den taktiska beslutsprocessen.

Klockan 07:45 angrips även kompani A:s stridsställningar och bataljonen är därmed i strid i tre riktningar (se Bild 6).⁷⁶ Landningsplatsen är nu starkt hotad med fientlig direktriktad eld som når tvärs den öppna ytan, samt raket- och granatkastareld som slår ner i bataljonsledningsplatsen. Situationen är nu så uppenbart hotande för förbandet att Moore slutligen väljer att sätta in sin reserv i kompani C:s sektor. Även en förstärkt pluton ur kompani B/2 avdelas för samma område, då kompani C har lidit svåra förluster under morgonens intensiva strider.⁷⁷

---

⁷² Moore, Galloway (1992), s 171.

⁷³ Moore (1965), s 9.

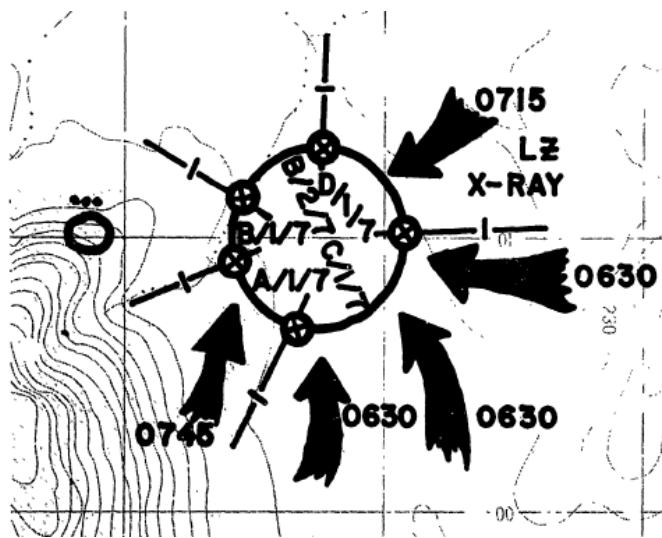
⁷⁴ Ibid., s 9-10.

⁷⁵ Moore, Galloway (1992), s 175.

⁷⁶ Moore (1965), s 10.

⁷⁷ Ibid., s 10.

Bild 6: Fiendens anfallsriktningar under morgonen (Källa: Kinnard (1966), s 153).

Här tvingas nu alltså chefen att säga upp sin *Handlingsfrihet* till förmån för förbandets överlevnad. Detta bör tolkas som en prioritering av konstanten *Säkerhet*. Konstanten *Vidmakthållande* skulle kunna användas för att beskriva situationen, men då denna konstant främst riktar sig mot förbandsuthållighet och moralaspekter så bedömer författaren att *Säkerhet* är en mer passande konstant i detta fallet. *Säkerhet* syftar till att hindra fienden från att få ett övertag gentemot egna förband, en mer direkt koppling mot ett

förbands överlevnad på kort och lång sikt, vilket i detta fall är högst relevant.

Klockan 07:55 är läget till slut så svårt att Moore beordrar samtliga enheter att märka ut sina linjer med färgad rök för att möjliggöra att det massiva flygunderstödet kan släppa sin vapenlast farligt nära de egna linjerna.⁷⁸ Med detta beslut ser vi tydligt hur Moore nu återigen prioriterar *Verkan* för att möjliggöra förbandets *Säkerhet* och överlevnad. Inget annat upplevs som relevant för stunden, *Verkan* är det enda trumfkortet som de amerikanska förbanden har kvar gentemot den numerärt överlägsna motståndaren. Det kan upplevas som något enkelspårigt att "enbart" begära ytterligare understöd, men med facit i hand gör förbandschefen en relevant bedömning i detta läget och den taktiska kulturen kan anses fortsatt tjäna förbandet väl. Denna mentala och fysiska flexibilitet i att kunna vandra upp och ned i prioritering av förmågor och taktiska principer möjliggör fokus på rätt saker vid rätt tillfälle.

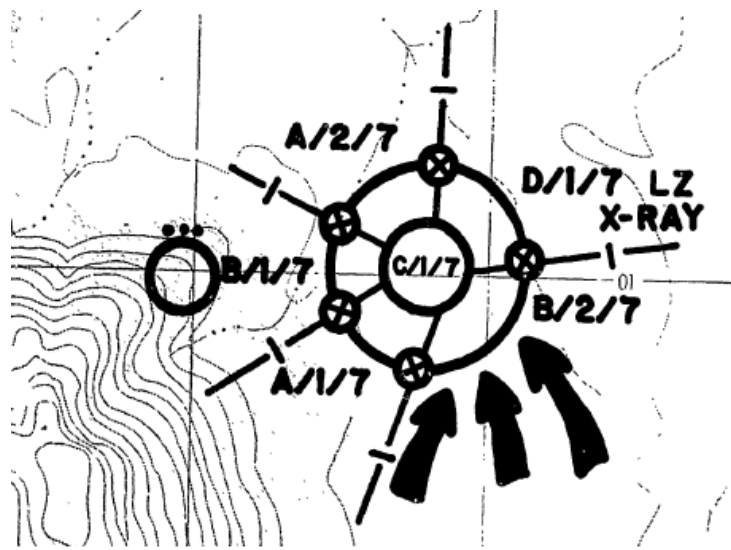
I anslutning till detta gör bataljonsledningen bedömningen att ytterligare förstärkningar utifrån behövs och begär detta av brigadstaben, som bifaller utan dröjsmål.⁷⁹ Detta bör ses som ett tecken på en god taktisk kultur, sprungen ur sociala och kulturella faktorer. *Förbandsandan* och *–attityden* medger att chefen kan erkänna för sig själv och sina högre chefer att hans förband inte kan klara av situationen på egen hand. Att detta sker för andra gången på lika många dagar visar tydligt att den taktiska kulturen inte lägger några prestigeknutna hinder för detta, en öppenhet och ärlighet som definitivt gynnar förbandet i det extremt utsatta läge som det nu befinner sig i.

⁷⁸ Moore, Galloway (1992), s 186.

⁷⁹ Moore (1965), s 10.

Bild 7: Läget under förmiddagen (Källa: Kinnard (1966), s 154).

Flygunderstödet, insättandet av reserven och enskilda soldaters insatser gör att fiendens tryck mot förbandet lättar något och runt 09:10 anländer ännu ett förstärkningskompani (kompani A/2), som förstärker bataljonens stridsställningar och klockan 10:00 är fiendens anfallskraft tillfälligt bruten.⁸⁰ Kompani C tas ur linjerna och utgör därefter bataljonsreserv (se Bild 7).⁸¹ När bataljonens livsfarliga läge nu tillfälligt är avvärt ser man hur förbandsledningen åter skiftar fokus mot långsiktigare konstanter, så som återupprättande av förbandets *Handlingsfrihet*, *Vidmakthållande* genom att ersätta utslitna förband med nyanlända enheter, samt *Säkerhet* genom att fienden inte längre tillåts påverka landningsplatsen med direkt eld.

Strax innan lunchtid anländer brigadchefen för ett chefsbesök. Brigadchefen dryftar ett förslag att flyga in brigadstaben och att därefter leda direkt från X-RAY. Detta avråder Moore från med bestämdhet. Han menar att han känner terrängen och fienden bäst just nu, dessutom kommer han väl överens med bataljonchefen till den systerbataljon som till fots är på väg mot X-RAY för att förstärka upp närvaron.⁸² Ännu en gång har förnuftiga taktiska beslut tagits, grundad i den goda *Förbandsanda* som råder i förbandets ledarskikt. Att tillföra ännu en ledningsnivå på plats hade knappast bidragit till högre kvalitet i lösandet av uppgiften. En vital taktisk kultur visar sig, där ett resonering mellan ledningsnivåerna ger en god helhetsbild för beslutsprocessen.

Brigadchefen lämnar förbandet och klockan 12:05 har bataljonens systerförband, 5:e kavalleriregementets 2:a bataljon anlant till X-RAY till fots. Förbandscheferna samverkar och kommer fram till att Moore fortsatt skall vara chef på platsen, då han kan terrängen och fienden bäst. Vidare skall 2:a bataljonen genomföra ett anfall och undsätta den avskurna plutonen ur kompani B, som sedan förmiddagen den 14:e november har varit avskurna från det egna förbandet.⁸³

Det är ett sundhetstecken i den taktiska kulturen att både Moore och chefen för 2:a bataljonen kan ge och ta prestigeförluster och -vinster. Moore bibehåller chefskapet på platsen, men blir samtidigt inte den som får leda undsättningen av sina egna avskurna soldater. Analysen ger vid handen att denna källa till taktisk kultur bör sorteras in under

⁸⁰ Moore (1965), s 11.

⁸¹ Moore, Galloway (1992), s 194.

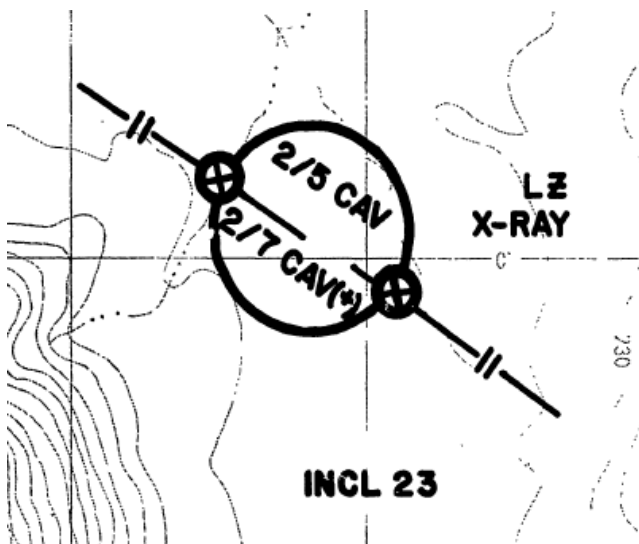
⁸² Ibid., s 202-203.

⁸³ Moore (1965), s 11.

sociala och kulturella faktorer, en *Prestigelöshet* som tjänar syftet väl. Moore har rimligen en bättre "koll på läget" vid X-RAY, och 2:a bataljonens män är rimligen mer utvilade och redo att direkt påbörja ett anfall av bataljons storlek. Vidare påvisas här ett fokus på tydliga ansvarsförhållanden och riktlinjer då två bataljoner skall samsas om samma område. *Samverkan* som konstant framträder tydligt.

Tillsammans med vägledare ur 1:a bataljonen genomförs anfallet och klockan 15:10 nås plutonen av egna styrkor.⁸⁴ Avlösningen har varit planerad sedan länge och har säkerligen varit väldigt viktig ur en moralaspekt, både för bataljonen i allmänhet och plutonen i synnerhet. Denna långsiktiga planering och det uttalade ambitionen att undsätta de avskurna bör placeras under konstanten *God anda*. Det är en medveten handling att så tydligt påvisa sina ambitioner och bör tolkas som ett sätt att bibehålla en god anda, bland soldaterna såväl som förbandets officerskader. Samtidigt uppenbarar sig konstanten *Uthållighet återigen*, då ammunitions-, vatten- och skadetransporter kan återupptas under eftermiddagen, i samband med att fiendens anfallskraft bryts.⁸⁵

Inför kvällen och natten lägger Moore upp en liknande försvarsplan som föregående natt, men med den skillnaden att han nu har två bataljoner till sitt förfogande. Genom att dela upp X-RAY i två halvor, där Moores bataljon försvarar den sektor där de tunga striderna under dagen stod, kan konstanten *Enkelhet* identifieras (se Bild 8). Valet faller på denna lösning för att Moores män redan känner terrängen väl och är förtrogna med detta terrängavsnitt. Det finns ingen anledning att genomföra större förändringar i styrkornas utbredning och ansvarsområden.⁸⁶ *Enkelhet* i nattens försvar framträder alltså starkast i de

taktiska beslut som tas inför skymningen. Utöver tidigare nämnda åtgärder uppnås detta även genom att förbättra förbandets *Skydd* genom att larmminor sätts ut, möjliggöra god *Verkan* genom förberedda mållägen och skottfältsröjning, samt *Säkerhet* i stort genom att lägga gott om tid och kraft på att sy ihop försvarssystemet på ett ordnat vis.⁸⁷

Bild 8: Läget inför natten (Källa: Kinnard (1966), s 161. Förbandsangivelsen är missvisande, det södra förbandet är 1/7, förf. anm.).

⁸⁴ Moore (1965), s 11.

⁸⁵ Ibid., s 11.

⁸⁶ Moore, Galloway (1992), s 211.

⁸⁷ Ibid., s 207.

Det sista som sker i den taktiska beslutsprocessen innan dygnet blir nytt är att General Westmoreland (Chefen för de amerikanska styrkorna i Vietnam, förf. anm.) vill briefas direkt av Moore, och därför avser att flyga ut honom från X-RAY till Saigon tidigt nästa morgon. Moore förbluffas och besvarar ordern i oklara ordalag utan att bekräfta genomförandet. Han anser att striden inte är slut och att hans plats är med sitt förband.⁸⁸ En oerhört märklig order från högre chef och en intressant reaktion av Moore, där *Förbandsandan* återigen framträder tydligt. Lojaliteten inom förbandet är fortsatt hög och Moores principiella ordervägran bör i detta fall ses som ett tecken på en sund förbandsanda, snarare än något destruktivt och illojalt. Det leder mot målet, snarare än bort från det.

Delsammanfattning, 15 november

Den 15:e november innebar stora påfrestningar på förbandet där *Förbandsandan*, *Personliga uppfattningar* och *Verkan* (i form av massivt flygunderstöd) kan identifieras som de nyckelfaktorer i den taktiska kulturen som uppenbarade sig och särskilt bidrog till det taktiska beslutsfattandet under dagen. Ett tydligt exempel på hur den taktiska kulturens tre källor på ett sunt och balanserat vis driver den taktiska beslutsprocessen framåt under planering och genomförande.

Säkerhet har, precis som under det föregående dygnet, varit en konstant som många beslut faller tillbaka på och som bl.a. tidigare nämnda *Verkan* lett till. Det är en logisk följd, då *Säkerhet* i det beskrivna fallet innebär ren överlevnad för förbandet.

Handlingsfriheten har också tydliggjorts som en viktig konstant för förbandsledningen. Reserver sätts in när ett reellt behov identifieras och man överväger aktivt när och om detta behövs. Vidare avdelas nya reserver så fort en sådan saknas. Detta fokus på *Handlingsfrihet* tyder på att förbandsledningen aktivt reflekterar över situationen och möjliga utvecklingsriktningar. En beredskap för det oväntade medger god flexibilitet i den taktiska beslutsprocessen.

Det är däremot förbandets sociala och kulturella faktorer som särskilt utmärker sig under dagen. Flertalet gånger kan en *Öppenhet* mellan förbandets chefer och en *Prestigelöshet* i lösandet av uppgiften konstateras. Bataljonschefen motsätter sig flera gånger att högre chef blandar sig i hantverket på marken, samtidigt som han inte tvekar om att begära hjälp och understöd när han behöver det. Högre chefer i sin tur accepterar detta och fungerar som ett bra stöd för förbandsledningen. Vidare tillåter ledningens klimat att underställda chefer tar egna beslut som leder mot målet, exemplifierat av flygkoordinators val att deklarerar "Broken Arrow". Dessa är definitivt tydliga tecken på en sund taktisk kultur, där reflektion och dialog medvetandegör förbandets taktiska handlingsalternativ.

Denna sunda *Förbandsanda*, kombinerat med chefers förmåga att göra väl avvägda prioriteringar mellan olika konstanter, ger vid handen att den taktiska kulturen tjänade förbandet mycket väl under striderna den 15:e november.

---

⁸⁸ Moore, Galloway (1992), s 216.

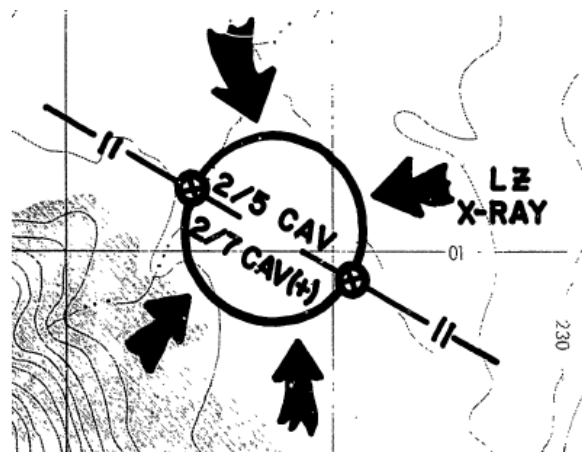
16 November – Striderna ebbar ut

I felt pride in what we had done, grief at our losses, and guilt that I was still alive.⁸⁹

Under natten prövar fienden försvarsställningarna med mindre patruller och klockan 04:22 verkar fienden ha bestämt sig för anfallsriktning och slår mot kompani B/2:s ställningar.⁹⁰ Flera anfallsvågor slår efterhand mot olika delar av X-RAY och först vid 06:41 är de fientliga försöken att slå sig fram till landningsplatsen avvärdade (se Bild 9).⁹¹

Bild 9: Fiendens sista försök att slå förbanden vid X-RAY (Källa: Kinnard (1966), s 167).

Den lyckade försvarsstriden möjliggörs av god elddisciplin hos främst kulsprutor och den indirekta elden, samt att tillgängliga lysgranater skjuts på ett sätt som möjliggör ständig stridsfältsbelysning natten igenom.⁹² Här kan konstanten *Verkan* återigen identifieras som förbandets huvudfokus under den försvarsstrid som förs mot de fientliga anfällen. Denna *Verkan* möjliggörs genom elddisciplin som syftar till att spara ammunition, samt flertalet

ammunitionstransporter som genomförs av bataljonens reserv till de stridande enheterna.⁹³ Här kan man för första gången tydligt se konstanten *Stridsekonomi* framträda, som under flera timmar gör den prioriterade konstanten, *Verkan*, möjlig. Detta har tidigare inte varit möjligt, då striderna i stort har skett under förhållanden som siktade på kortsiktig överlevnad. Läget kan nu påstås vara något mer stabilt, tack vare tillförda förband, säkerställd luftbro och en bedömt illa medfaren fiende.

I gryningen drabbas Moore ännu en gång av dålig magkänsla, återigen tycker han att allting är lite väl tyst. Efter dialog i bataljonsstaben kommer man fram till att samtliga enheter vid X-RAY skall genomföra ett två minuter långt eldöppnande mot misstänkta punkter i terrängen. Förbandets ammunitionsupplag tillåter detta och fienden känner väl till de amerikanska linjerna, så både konstanterna *Uthållighet* och *Överraskning* kan förbises till förmån för *Verkan*. Detta förfarande syftar tydligt till att säkerställa förbandets *Säkerhet*, att undvika att fienden uppnår ett oväntat övertag genom att smyga sig in på de amerikanska linjerna. Vi ser återigen hur en taktisk trend i form av *Personlig uppfattning*, här i form av

⁸⁹ Moore, Galloway (1992), s 236.

⁹⁰ Moore (1965), s 12.

⁹¹ Ibid., s 12.

⁹² Moore (1965), s 15., Moore, Galloway (1992), s 220-221.

⁹³ Moore, Galloway (1992), s 218, s 221.

dålig magkänslan, används för att uppnå en eller flera konstanter. Ett tecken på en taktisk kultur som leder förbandet mot målet, som fortfarande kan anses vara ren överlevnad.

Beslutet faller väl ut. Klockan 09:55 öppnar förbandet eld och genast utlöses ett fientligt anfall mot kompani A/2:s ställningar, ett anfall som snabbt tillintetgörs av välriktad direkt- och indirekt eld. Förbandets *Säkerhet* är åter tryggad. Precis som tidigare ser vi hur olika former av eld, *Verkan*, används av förbandet i den taktiska beslutsprocessen och - genomförandet för att nå dit man vill.

Under förmiddagen söker man av X-RAY:s inre delar, samt genomför sökpatruller framför egna stridsställningar till ett djup av ungefär 500 meter, då ännu en avlösande bataljon har börjat anlända till platsen.⁹⁴ Detta siktar mot både taktiska konstanter och sociala och kulturella faktorer. Den konstant som återigen kan identifieras är *Säkerhet*. Man vill undvika otrevliga överraskningar och få grepp om eventuella fiender i nära anslutning till X-RAY, detta beslut bör kopplas till den förestående helikopterevakuering av bataljonen som i anslutning till detta har beordrats.⁹⁵ Vidare kan sökförfarandet kopplas till sociala och kulturella faktorer såsom *Lojalitet* och *Förbandsanda*. Man vill inte lämna kvar någon soldat, levande eller stupade, i terrängen. Båda dessa källor till den taktiska kulturen uppnås, egna stupade återfinns och kvarvarande fiender nedkämpas.⁹⁶

Runt 12:00 har 7:e kavalleriregementets 2:a bataljon anlänt till X-RAY för att avlösa Moores förband.⁹⁷ Det sista taktiska beslut som fattas av förbandsledningen innan man lämnar X-RAY är att utskeppningen med helikopter skall understödjas av indirekt eld och flyganfall för att nedhålla eventuellt tillfört luftvärn hos fienden.⁹⁸ Moore funderar mycket på fiendens intentioner i detta avslutande skeende och här framträder att en tydlig bedömning av *Fienden* som taktisk trend innebär att *Verkan* som konstant återigen får tjäna sitt syfte att möjliggöra förbandets *Säkerhet*. Bataljonsledningen uppvisar in i det sista en förmåga att låta trender och konstanter fylla sina syften i den taktiska kulturen på ett korrekt vis. Man tar inte fienden som trend för given och man låter inte trender eller sociala- och kulturella faktorer bli primära medel, det överlåter man åt de beprövade konstanterna.

---

⁹⁴ Moore (1965), s 12.

⁹⁵ Ibid., s 12.

⁹⁶ Ibid., s 12.

⁹⁷ Ibid., s 12.

⁹⁸ Moore, Galloway (1992), s 230.

Delsammanfattning, 16 November

Den sista dagens strider grundade sig i de tidigare dygnens beprövade koncept, att med överlägsen *Verkan* som medel och egen *Säkerhet* som mål slå tillbaka fiendens sista försök att slå mot X-RAY. Det kan upplevas vara enkelspårigt och ett tecken på en taktisk kultur som börjat gå i träda, men situationen kan knappast ha medgivit andra lösningar på den taktiska situationen. Det finns ingen anledning att, med ett utnött förband som snart skall avlösas på platsen, drastiskt ändra uppträdande. Den taktiska kulturen skall påverka ett förbands taktiska beslut på ett sunt vis, och det är en högst rimlig slutsats att så skedde i det här fallet.

Fortsatt ser man hur trender och sociala- och kulturella faktorer såsom bedömning av *Fienden*, chefens *Personliga uppfattning* och den starka *Förbandsandan* bidrar till beslutsfattningsprocessen utan att ta över konstanternas centrala plats i genomförandet. De konstanter som framträder tydligast är fortsatt *Verkan*, *Säkerhet* och *Uthållighet*.

4. Resultat och diskussion

Kan ett hierarkiskt synsätt på taktisk kultur användas för att beskriva kulturella yttringar i taktiska beslutsprocesser?

Att nyttja källorna för den taktiska kulturen med utgångspunkt i att ett hierarkiskt förhållande existerar mellan dessa har tjänat arbetet väl. Det har gett tydlighet vid analys av materialet och har försett författaren med en klar och skälig struktur att luta sig mot. Samtidigt bör det påpekas att aktsamhet bör iakttas vid ett sådant förhållningssätt. Att låsa sig vid endast en hierarkisk relation mellan källorna innebär att man riskerar möjligheter att identifiera de unika skiftningar i det som är krigets kaos. En hierarkisk uppdelning mellan källorna är alltså rimlig att anta som riktig, men kan ogärna anses som fullständigt utredd.

Arbetets hierarkiska operationalisering ger teorin kring taktisk kultur en tydlighet i vad som är dess styrka, nämligen de mjuka värden som annars glöms bort i utbildning och resonemang kring taktik. Dessa mjuka värden, i teorin symboliserade av *taktiska trender* och *sociala- och kulturella faktorer*, är de som gör att taktisk kultur angriper ämnet ur en jämförelsevis oprövad synvinkel. Faktorer såsom *Prestige*, *Fördomar*, *Tidigare erfarenheter*, *Personliga uppfattningar*, *Förbandsanda* och *Traditioner*, omnämns sällan i sammanhang där resonemang kring taktik förekommer.

Teorin kring taktisk kultur tar upp dessa faktorer till ytan på ett passande sätt och genom att utgå ifrån att en inneboende hierarki föreligger, kan ett tydligt verktyg skapas för att se taktiska beslutsprocesser ur ett tidigare oprövat perspektiv och erbjuder krigsvetenskapen nya angreppsmöjligheter inom området.

Förståelse för, och kunskap om, de *taktiska konstanterna* får betraktas vara väl spridda i den militära professionen. Deras tydliga relevans och betydelse är klar. Genom att placera dessa högst upp i hierarkin, som olika delmål som måste uppnås av en militär beslutsfattare för att lösa uppkomna problem, påvisas deras avgörande betydelse. På samma vis påvisas deras

förhållande till *trender och sociala- och kulturella faktorer*, genom att göra dessa till de krafter som leder fram till beslutsfattarens prioritering av utvalda konstanter.

Arbetet påvisar att en eventuell utveckling av teorin kring taktisk kultur bör ta hänsyn till den hierarki som i operationaliseringen har utformats och i efterföljande fallstudie har prövats.

Hur yttrade sig 1:a bataljonens taktiska kultur, under de tre dygn som striderna vid Landing Zone X-RAY pågick?

Hur sunt är det egentligen att i stor utsträckning luta sig mot enskilda individers uppfattningar och erfarenheter? I fallet som studerats är det lätt att se att det gick förhållandevis väl för det amerikanska förbandet och därmed enkelt låta sig luras att tro att detta inkom är tecken på en god taktisk kultur. Om ett förband börjar förlita sig endast på enskilda individers egenskaper, riskerar man att tolka dessa som konstanter, och då har kulturen plötsligt börjat glida ledarskapet ur händerna, kulturen blir destruktiv.

Analysen påvisar att den taktiska kulturen hos 1:a bataljonen fann sin grund i mycket god *Förbandsanda* på alla nivåer, samt *Personliga uppfattningar och -erfarenheter* hos dess chefer. Dessa faktorer är ofta det som initierar taktiska beslut som genom olika taktiska konstanter siktar mot lösandet av det övergripande målet. En övergripande tendens i beslutsfattandet skönjas här, att det är något för individberoende. Bataljonchefens magkänsla kan i vissa stycken ha ersatt konstanter, att magkänslan i sig blir en konstant som aldrig har fel. Tendensen riskerar att missas om man ser på dagarna var för sig, men framträder tydligt när alla delsammanfattningar läggs ihop. Det är en farlig normglidning och kan leda till ödesdigra misstag.

Detta är en rimlig slutsats att dra. Författaren menar dock att det till del uppvägs av den öppenhet och dialog som ständigt förs inom förbandets ledarskikt. Chefer på olika nivåer har möjlighet att komma till tals och kan därigenom påverka beslutsfattandet. Dessutom var chefens magkänsla avgörande för utgången av striderna, den ledde inte in beslutsfattandet på fel väg, snarare tvärtom. Det är en lindrande omständighet. Det kan också argumenteras för att det i praktiken är oundvikligt att inte i viss mån bli beroende av chefens magkänsla, oavsett läge och situation. Det är ändå han eller hon som till sist fattar besluten.

Ytterst sällan ges exempel på direkt destruktiva yttringar i den taktiska kulturen, och då dessa ändå förekommer finns det anledning att ifrågasätta om dessa verkligen är relevanta och om de var en oundviklig följd av den extrema situationen som förbandet utsattes för. Ett exempel på en sådan destruktiv kulturell yttring är den outtalade glidningen i förbandets uppgift som analysen har identifierat. Visserligen är det en ogynnsam utveckling när det tas ur sitt sammanhang, men i det beskrivna läget kan den ses som oväsentlig.

Genomlöpande i analysen av materialet är alltså att en god växelverkan mellan den taktiska kulturens olika källor upprätthölls under beslutsprocessen. Beslut fattas reflekterat och förbandets taktiska situation medvetandegörs och diskuteras inom ledningslaget. Prestige och fördomar är sällsynta om ens förekommande och tidigare erfarenheter av fienden ifrågasätts och omvärderas. Prioriteringar av vilka konstanter som skall uppnås sker aktivt och nya omvärderingar görs allteftersom läget ändras.

Den slutsats som analysen leder fram till är att den taktiska kultur som präglade 7:e kavalleriregementets 1:a bataljon under striderna vid X-RAY i stort var en sund kulturell yttring, med vissa varningstecken i periferin, som tidigare inte omnämnts i samband med redogörelser av striderna.

Vilken/Vilka av den taktiska kulturens källor kan anses ha varit särskilt tongivande för de taktiska beslut som togs under 1:a bataljonens strider vid Landing Zone X-RAY?

Genom hela perioden som täcks i materialet kan taktiska konstanter anses vara den faktor som direkt styr det taktiska beslutsfattandets inriktning. Ett sådant synsätt ligger i linje med vad som är goda kulturella yttringar. Särskilt framträdande är konstanterna *Verkan*, *Säkerhet*, *Handlingsfrihet* och *Uthållighet*. Valet mellan att använda *Uthållighet* eller *Vidmakthållande* som beskrivning av en taktisk konstant kräver viss förklaring. Det är två konstanter som lätt blandas ihop då de behandlar liknande områden. Ofta har *Uthållighet* valts för att beskriva konstanter i analysen, då underhållskedjan har varit det som analysen sätter fingret på. Just underhållskedjan är något mer framträdande hos *Uthållighet*, i den litteratur som berör begreppen. Vidmakthållande beskrivs med mer fokus på mental- och fysisk uthållighet över längre tidsperioder.

Liknande diskussioner kan föras avseende ett antal konstanter som i litteraturen liknar varandra. Detta är ett mindre problem så länge valen mellan olika begrepp sker medvetet och genomtänkt. Huvudsaken är att helhetsbilden i beslutsprocessen fångas på ett korrekt vis.

De trender som kan anses ha varit särskilt tongivande i analysen är *Personlig uppfattning* och *Tidigare erfarenheter*, även taktikanpassningar och fiendebedömningar framträder, men då oftast tillsammans med någon utav de två förstnämnda trenderna. Troligtvis också som ett resultat av dessa. *Tillfällig teknik* har inte alls varit framträdande i analysen och det kan tyckas förvånande, då förbandet använde sig av den nyligen introducerade helikoptern. Den taktiska situationen väl på plats är däremot relativt opåverkad av denna introduktion och inga taktiska beslut kan kopplas till att särskilt ta till vara på de fördelar som just helikoptern medger. Självklart är den taktiska situationen som sådan beroende av helikoptrar, men det bör vara naturligt vid ett helikopterburet kavalleriförband. Helikoptersystemen kan därför inte användas för att hävda att situationen var unik i en militärteknisk kontext.

De sociala- och kulturella faktorer som särskilt lyfts fram i analysen är *Förbandsandan*, främst i form av lojalitet gentemot varandra och förbandet i stort. Även öppenhet och prestigelöshet i fattandet av taktiska beslut leder förbandet på rätt väg i processen. Författaren menar att även dessa kan inlemmas i det övergripande begreppet *Förbandsanda*.

Precis som tidigare diskuterats så grundar sig de flesta taktiska beslut i en källa sprungen ur antingen taktiska trender eller sociala- och kulturella faktorer. Dessa beslut ser i sin tur till att olika konstanter uppnås, beroende på behovet för stunden. Att tydliggöra detta förhållande mellan den taktiska kulturens källor är viktigt för att på ett tydligt vis besvara arbetets frågor.

Grunderna till det taktiska beslutsfattandet vid X-RAY är därmed att anse som sprungna ur de taktiska konstanterna *Verkan* och *Säkerhet*, taktiska trender såsom *Personlig uppfattning*, samt sociala- och kulturella faktorer såsom *Förbandsanda*. Genom en övergripande sund taktisk kultur kunde en potentiellt katastrofal situation vändas till ett dödläge som innebar överlevnad för det amerikanska förbandet som helhet och ett avgörande slag mot fiendens anfallskraft i området.

5. Förslag till fortsatt forskning

För att *taktisk kultur* skall leva vidare som begrepp inom krigsvetenskapen, ser författaren ett behov av att ytterligare undersöka den hierarkiska ordning som kan skönjas i den taktiska kulturen, men som inte omnämns konkret i den ursprungliga teoribildningen. I detta arbetes operationalisering av teorin görs en tolkning av hur denna hierarki kan se ut och ett sådant förhållningssätt skulle kunna användas som språngbräda vid en eventuell fördjupning i ämnet. Särskilt intressant, det som är själva kärnan i teoribildningen, är just de "mjuka" faktorer som grundar beslutsfattandet. Faktorer som prestige, personliga uppfattningar och traditioner är sällan omnämnda vid utbildning i taktik. Här finns mycket utforskad mark att vidröra.

Givetvis finns det även en relevans i att bredda förståelsen för hur den taktiska kulturen yttrar sig, genom ytterligare fallstudier och teoriprovande arbeten.

Vidare har det luftburna kavalleriet identifierats som intressant för fortsatt forskning. C.E. Callwell presenterar i sin bok *Small Wars: Their Principles and Practice* (1896), bland annat sin syn på hur dåtidens hästburna kavalleri skulle användas för att bekämpa mindre uppror i kolonier. Konkreta perspektiv på användningen av hästburet kavalleri, som analysverktyg för användandet av modernt helikopterkavalleri under exempelvis Pleiku-kampanjen 1965 eller Gulkriget 1991 skulle kunna ge intressanta utslag och fördjupade insikter i traditionella kavalleriuppgifters giltighet i en modern kontext.

Referensförteckning

Litteratur

Brehag, Mattias, "Taktik – En inblick i den oväntade kraften hos taktisk kultur", HSU 10-12 Försvarshögskolan, 2012-03-26.

Brehag, Mattias, HSU 10-12, Försvarshögskolan, e-postkorrespondens, 2012-04-20.

Clausewitz, Carl von (1991) *Om Kriget*, Stockholm, Bonnier Fakta Bokförlag AB.

Collyer, Stanley C., "The 27th International Applied Military Psychology Symposium: A Focus on Decision Making Research", Office of Naval Technology, Arlington, 1992-08-04. (<http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA265278>, besökt 2012-05-10).

Denscombe, Martyn (2009) *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*, Lund, Studentlitteratur AB.

Ejvegård, Rolf (2003) *Vetenskaplig Metod*, Studentlitteratur.

Försvarsmakten (2010) *Reglemente för Markoperationer*, Stockholm.

Försvarsmakten (2005) *Doktrin för Markoperationer*, Stockholm.

Tobias, James, Historical Resources Branch - U.S. Army Center of Military History, e-postkorrespondens, 2012-03-16.

Källor

Kinnard Harry W.O Genmaj. (1966) *COMBAT OPERATIONS AFTER ACTION REPORT FOR PLEIKU CAMPAIGN, 23 Oct – 25 Nov 1965, 1. Cavalry Division*, Department of The Army.
(<http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?Location=U2&doc=GetTRDoc.pdf&AD=AD0855112>,
besökt 2012-04-19.)

Moore, Harold G. (1965) *After Action Report, IA DRANG Valley Operation 1st Battalion. 7th Cavalry 14-16 November 1965*. (<http://www.vietnam.ttu.edu/virtualarchive/items.php?item=1710101004>,
besökt 2012-04-19).

Moore, Harold G, Galloway, Joseph L (1992) *We Were Soldiers Once... And Young. Ia Drang: The Battle That Changed the War in Vietnam*, New York, Random House.

Stanton, Shelby L (1987) *Anatomy of a Division*, Novato, Presidio Press.